

Ірина Стеценко
Світлана Садовенко

2
КЛАС

МИСТЕЦТВО

Інтегрований курс

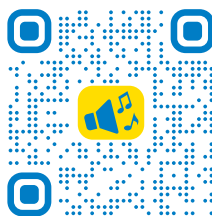
Державний Гімн України

*Музика М. Вербицького,
слова П. Чубинського*

Ще не вмерла України і слава, і воля,
Ще нам, браття молодії, усміхнеться доля.
Згинуть наші воріженьки, як роса на сонці.
Запануєм і ми, браття, у своїй сторонці.

Приспів:

Душу й тіло ми положим за нашу свободу,
І покажем, що ми, браття, козацького роду.

Ірина Стеценко
Світлана Садовенко

МІСТЕЦТВО

Підручник інтегрованого курсу для 2 класу
закладів загальної середньої освіти

*Рекомендовано
Міністерством освіти і науки України*

Київ • Світич • 2024

Рекомендовано Міністерством освіти і науки України
(наказ Міністерства освіти і науки України від 05.01.2024 р. № 8)

**Підручник безкоштовний. Надруковано згідно з договором
від 21 серпня 2024 року № FY25-08-21. Продаж заборонено**

Р е д а к ц і й н а к о л е г і я :

Андрій Бедний, Ольга Волощенко, Олександра Козак, Катерина Крутій,
Кирило Стеценко, Роман Шиян, Надія Сокольчук, Антоніна Дубрівна, Василь Неволов

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

	Досліди, розглянь, пізнай		Розглядання та обговорення твору образотворчого мистецтва
	Прояви творчість		Образотворча діяльність
	Послухай аудіо чи подивися відео, доступні за QR-кодом до теми		Слухання та обговорення музичного твору
	Попрацюйте в парах		Активне музикування
	Попрацюйте в групах		Твір українського автора
	Попрацюйте всім класом		

Стеценко І. Б.

С 79 Мистецтво : підруч. інтегр. курсу для 2 кл. закл. загал. серед. освіти / І. Б. Стеценко, С. М. Садовенко. – Київ : Світич, 2024. – 112 с. : іл.

ISBN 978-966-8506-61-1

УДК 7(075.2)

Електронний інтерактивний додаток до підручника

Медіаматеріали:
svitdovkola.org/art2

Пісенник:
svitdovkola.org/art2/pisennyk

Раді вітати!

Я –
Пензлик!

А я –
Нотка!

Збираймося в мандрівку!

Ми любимо милуватися красою довкола, відвідувати дивовижні картинні галереї, концерти чарівної музики й захопливі театральні вистави. І ми хочемо показати тобі все те, що так подобається нам!

Увесь рік ми будемо разом мандрувати світом мистецтва: побуваємо в різних краях, завітаємо в гості до митців і мисткинь, зазирнемо за лаштунки театрів, створимо власні виставки, проведемо концерти й навіть влаштуємо вистави.

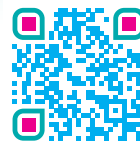
А ще ми навчимося магічних чар! Спочатку дізнаємося, як творять магію в мистецтві, розкриємо деякі мистецькі таємниці, а потім і самі почаклуємо над барвами, звуками, рухами й усім, що буде під рукою.

Ти вже в очікуванні незабутніх вражень?
Тоді рушаймо!

Пора сміху та веселощів

svitdovkola.org/art2/1

Літо-літечко... Яке ж воно тепле, лагідне, сонячне і... коротке. Пригадаймо найяскравіші моменти цієї чудової пори та порадіймо зустрічі в класі.

Заплющте очі й пригадайте літо. Розкажіть одне одному про найцікавіші пригоди, що трапилися цього літа.

Місто на равлику

Розглянь потішну диво-ілюстрацію **Анни Черненко**.

- ★ Що тебе розсмішило? А що здивувало?
- ★ Пензлик вважає, що на ілюстрації змальоване літо, але не може це довести. Допоможи йому.
- ★ Як гадаєш, чому художниця зобразила равлика саме так?
- ★ Яку назву ти можеш вигадати для ілюстрації?

Музика літа

▶ Послухай п'єсу Клода Дебюссі "Літо". Що ти при цьому уявляєш?

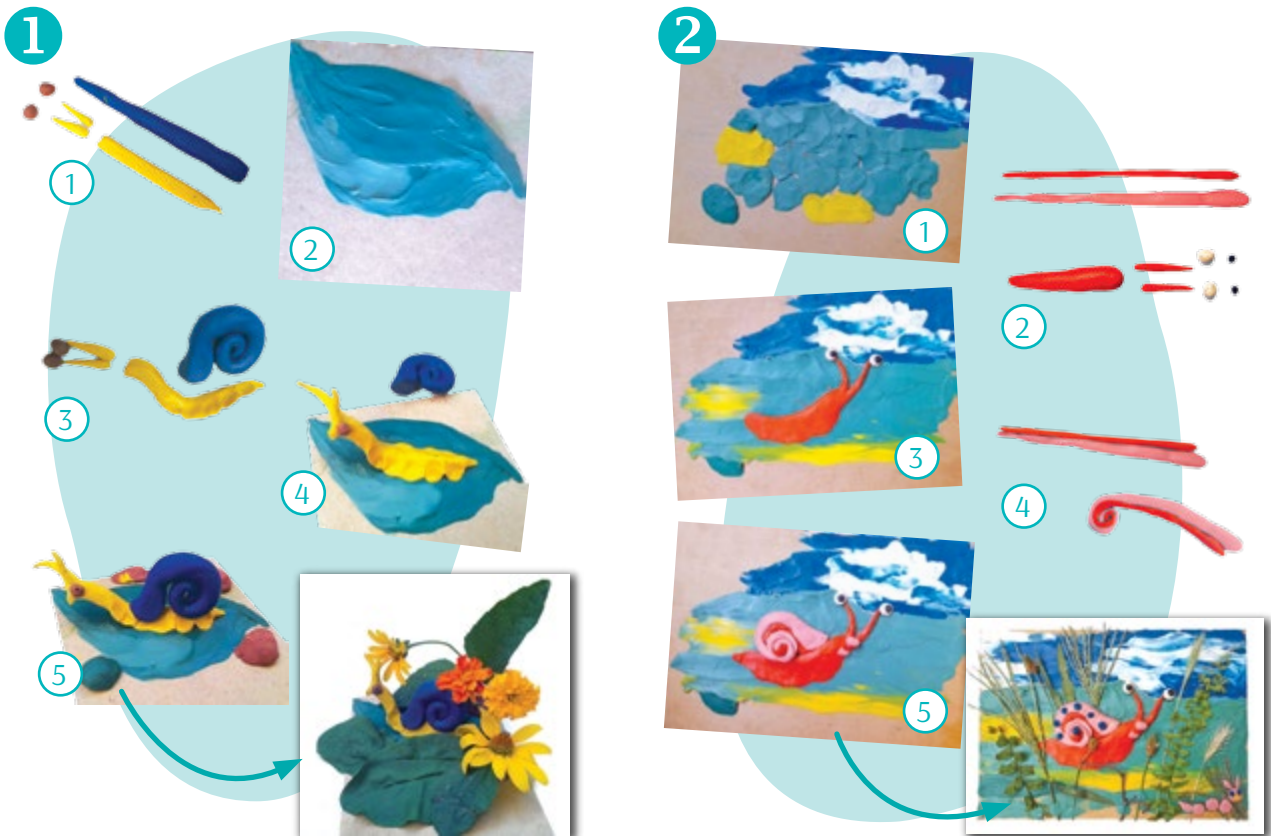
- * Чи змінюється темп музики? А гучність?
- * Які звуки – високі чи низькі – вибрав композитор? Як гадаєш, чому?
- * Прислухайся і знайди у творі дві мелодії. Чи можна сказати, що одна з них головна, а інша її супроводжує?

Усміхнені літні спогади

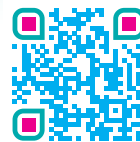
🔍 Пофантазуй, які пригоди трапилися з равликом на ілюстрації Анни Черненко. Кого він зустрів? Якими йому здалися трави довкола?

👉 Створи пригодницьку картинку про літо. Зліпи равлика за схемою. Доповни роботу рослинами та іншими тваринами.

- * Розкажи в класі свою історію про равлика та покажи свою роботу. Уважно слухай інших та стався з повагою до їхньої праці.
- * Чи захотілося тобі трохи змінити свою роботу? Як саме?
- * Який куточок удома ти прикрасиш своєю літньою картинкою?

Мандрівки до води

svitdovkola.org/art2/2

Пригадаймо: літо, спека, а біля водички так прохолодно й за-тишно, що йти не хочеться! А скільки розваг та пригод можна влаштувати!

Намалюйте нашвидкуруч море, річку, озеро. У чому між ними різниця? Як звучать ці водойми? Це музичні чи шумові звуки? Відтворіть їх голосом або шумовими інструментами.

Річка невеличка

▶ Послухай п'єсу **Миколи Сільванського "Вночі на річці"**. Що ти уявляєш? Яка вода в річці?

- ★ Які рухи води передає композитор змінами темпу, гучності?
- ★ Кинь щось маленьке у воду в мисці. Що відбувається? Відшукай у музиці момент, який змальовує такий рух води.
- ★ Композитор обрав високі чи низькі звуки? Чому, як гадаєш?

Морські радощі

🔍 Роздивися картину **Анатолія Жежера "Діти на морі"**.

- ★ Як зображено сонце?
- ★ Який настрій у хлопчиків?
- ★ Що вони відчувають?
- ★ Чому ти так гадаєш?
- ★ Чи хочеш ти тут опинитися?
- ★ Де саме? Чому?
- ★ Що передає рух води?
- ★ А що дає "відчутти" її тепло?
- ★ Які звуки тут "лунають"?

▶ Послухай звуки моря. Що ти уявляєш? Як звучить море в картині?

Жартівлива розспівка

Заспівайте розспівку про сім'ю медуз. Щоби звучати злагоджено, дотримуйтеся правил співу: сядьте рівно, зосередьтеся та уважно слухайте музику й одне одного.

Робіть вдих у зазначених місцях.

 V Мама медуза, тато медуз,
 V Дитятко-медузятко, прозорий карапуз!

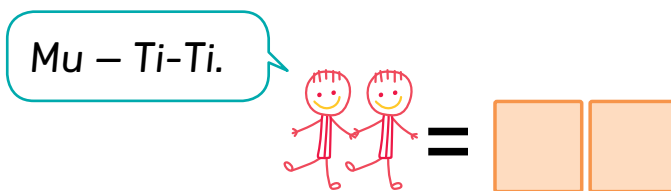
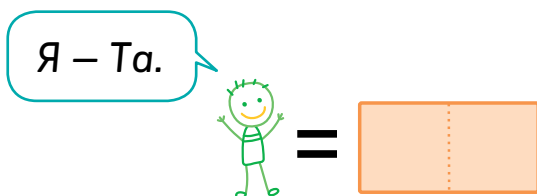

* Уявіть, як рухаються медузи, і покажіть це спочатку однією рукою, а потім – одразу обома.

Ритмічний потічок

Пригадай ритмиків. Який із них звучить найдовше, а який найкоротше?

Проплескай ритм. На який рух води він схожий?

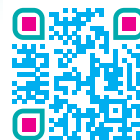

Виберіть шумові інструменти й виконайте ритм дуєтом.

Вивчіть пісню “Де поділось літечко?” (слова Михайла Ясакова, музика Ольги Янушкевич).

Осіння палітра

svitdovkola.org/art2/3

Усі пори року – красуні й чарівниці. У кожної свої принади й дивовижні барви. А до нас прийшла різнобарвна осінь – розгляньмо її багату палітру.

Доберіть до кожної пори року по 3 слова, які найкраще її змальюють.

Святкові барви

Роздивись ілюстрацію Джона Слоуна “Збирання гарбузів”.

- ★ Восени холоднішає, але від ілюстрації віє теплом. Чому?
- ★ Який колір тут основний? Який настрій він створює?
- ★ А що, якби художник використав лише холодні кольори?
- ★ Уяви цей куточок влітку. Як можна показати літнє тепло?

Хвилі смутку

Послухай “Фантазію” Карла Філіппа Емануеля Баха.

- ★ Який настрій у музики? Через що восени буває такий настрій?

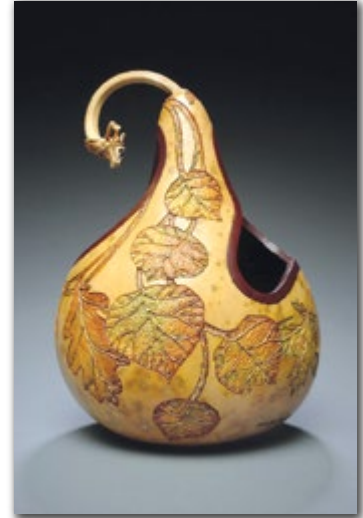
Гарбузові фантазії

Поглянь, як **Мерілін Сандерленд** силою уяви та майстерністю рук перетворила городину на справжній витвір мистецтва.

Майстриня вирізьбила тонкі візерунки на поверхні гарбузів.

- ★ Що ти відчуваєш, дивлячись на роботи майстрині?
- ★ Як гадаєш, які якості потрібні людині, щоб створити таку красу?

Фантазуємо й творимо

Візьми будь-який овоч або фрукт і зроби з нього персонажа.

Роздивіться персонажів одне одного. Які в них вдачі? Які голоси? Уявіть їхню зустріч. Які новини вони розкажуть одне одному? Розіграйте коротку виставу.

Осінні голоси

svitdovkola.org/art2/4

Кожна пора року збирає свій оркестр і дарує нам неповторну музику. Якщо ми прислухаємося до звуків осінньої природи, то неодмінно почуємо мелодію дощу.

Пригадайте осінні звуки. Доберіть шумові інструменти, щоб їх передати. Оберіть диригента, який керуватиме вашим оркестром.

Осіння мелодія

Послухай п'єсу Мераба Парцхаладзе. Про що вона?

- ★ Який настрій передає п'єса? Опиши явище природи за музикою.
- ★ А що б ти уявив / уявила, якби композитор вибрав низькі звуки? А якби ще й не короткі, а довгі?

- ★ Чому музика час від часу сповільнюється? Покажи почуте рухами.

Друзі

Роздивися світлу осінню картину Дональда Золана.

- ★ Опиши картину.
- ★ Що робить її веселою?
- ★ Чи хочеш ти в ній опинитися?
- ★ У яку погоду гуляють друзі?
- ★ Що на це вказує?
- ★ У тебе були такі прогулянки?
- ★ Розкажи про них у класі.

- ★ Чи таку саму погоду передав у своїй п'єсі Мераб Парцхаладзе?

Осіннє листя

Прикрасою осені є різнокольорове листя: жовте, золотисте, багряне... Продовжте цей ряд. Вивчіть осінню співаночку-розспівку.

✓ Осінь тиха, золотава
 ✓ Кружить листя на галяві.
 ✓ Золотисте, племенисте
 ✓ Нам дарує осінь листя,
 ✓ Променисте, пурпурове,
 ✓ Як намисто бурштинове.

* Ця пісенька весела чи сумна? У якому темпі її краще виконувати: швидкому, помірному чи повільному? Чому?

 Уяви й намалюй дощ із різнобарвного листя.

Дощовий ритм

 Послухай, як діти "створили" дощ. Це музичні чи шумові звуки?

 Відтворіть звуки дощу, як у руханці.

 Проплескай ритм дощу. Поясни, коли він розпочався, коли припустив на повну силу і коли закінчився.

Ошатна окраса України

svitdovkola.org/art2/5

Осінь чарівним пензликом змінює все навкруги. І рослини, які були непримітними, раптом стають окрасою дошкільця. Пориньмо в червону красу української осені.

 Пригадайте й розкажіть одне одному, як восени змінюються рослини. Чи всі вони вражають змінами?

Осіннє намисто

 Розглянь картину Дмитра Добровольського "Червона калина".

- ★ Що допомагає впізнати рослину – символ України?
- ★ Як гадаєш, чому калину посадили саме біля тину?

Музика Карпат

 Послухай "Гуцульську фантазію" Петра Терпелюка у виконанні Київського академічного ансамблю української музики "Дніпро". Почуй у музиці спів пташок, подих вітерця в травах і вітах смерек, розмову струмочків. Відчуй велич гір, затишність долин, прохолоду гірських озер.

- ★ Як гадаєш, чому музика змінюється і набуває нових відтінків?

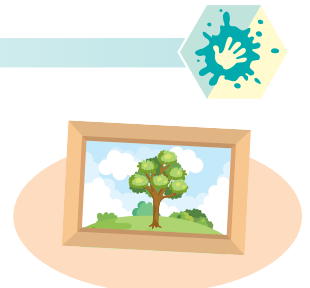
Розглянь українські народні інструменти, на яких виконано "Гуцульську фантазію". Як гадаєш, чому для цього вибрали саме такі інструменти?

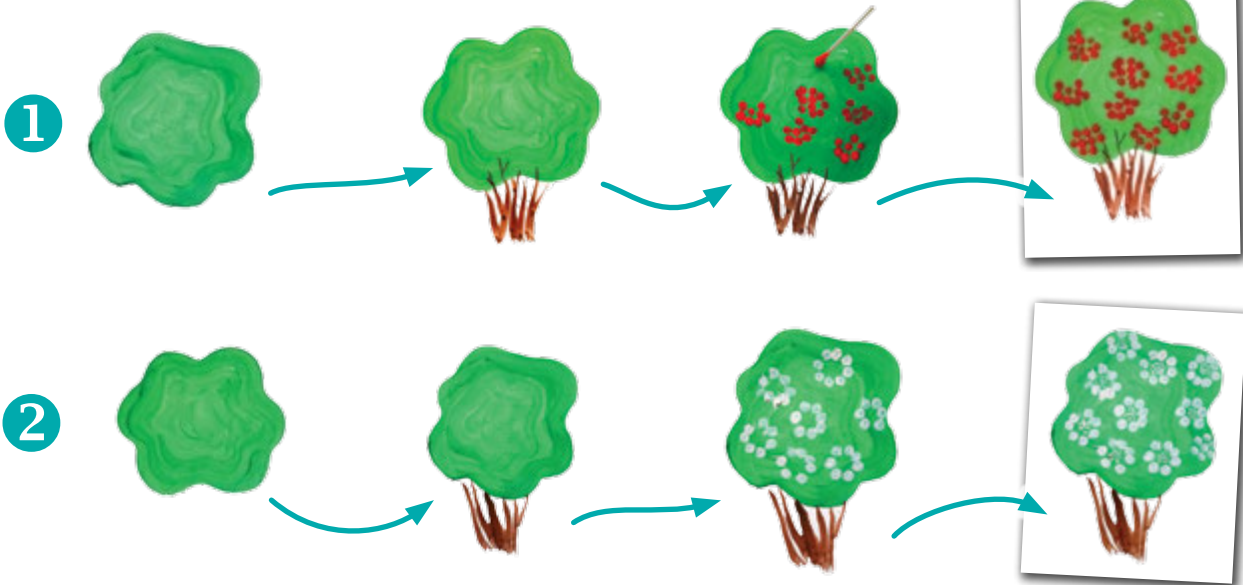
Калиновий пейзаж

Пригадай, що таке пейзаж. Уяви затишний куточок природи з кущем калини, святково-червоним восени або казково-білим навесні.

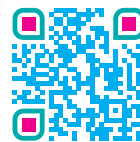
Намалюй гуашшю калину в осінньому або весняному пейзажі. Які деталі ти малюватимеш пензликом, а які – ватними паличками?

Пейзаж

Влаштуйте в класі виставку "Калиновий гай". Станьте екскурсоводами й розкажіть про свої малюнки. Знайдіть щось особливе в кожній роботі.

svitdovkola.org/art2/6

Восени все довкола змінюється. А як почуваються тварини? Помандруймо до лісу та дізнаймося, чи до вподоби його мешканцям осінні зміни.

Уявіть себе лісовими мешканцями й мешканками. Які у вас голоси, рухи? Розкажіть про своє життя восени, щоб решта дітей здогадалися, хто ви. Чи потрібно щось змінити, щоб стало зрозуміліше?

Пригоди їжачка

Роздивися ніжні ілюстрації Люсі Гроссміт. На якій з них зображено літо, а на якій – осінь?

- ★ За якими ознаками ти впізнав / впізнала пори року?
- ★ Що відчують їжачки? Розкажи про них історію за ілюстраціями.

Музичні загадки

▶ Послухай музику “Пісень-загадок” Валерія Подвали. Чи вдалося тобі зрозуміти, про кого йдеться?

▶ А тепер послухай музику зі співом. Чи стало легше відгадати?

Пригадай, що таке інструментальна та вокальна музика. Яка з них допомогла тобі знайти відгадку?

Інструментальна музика

Вокальна музика

Будиночок для нот

Слова записують буквами, а музику – нотами. Pozнайомтеся з ними.

У нот є будиночок – нотоносець.

✓ В кожній ноті є своя хатинка:
 ✓ Ніби у віконці нота-намистинка.
 ✓ Висоту на стані кожна нота має,
 ✓ Нотоносець вміло їм допомагає.
 ✓ Ноти на лінійках ми запам'ятаймо,
 ✓ Весело і вправно разом заспіваймо:
 ✓ "До, ре, мі, фа, ✓ соль, ля, сі, до!"

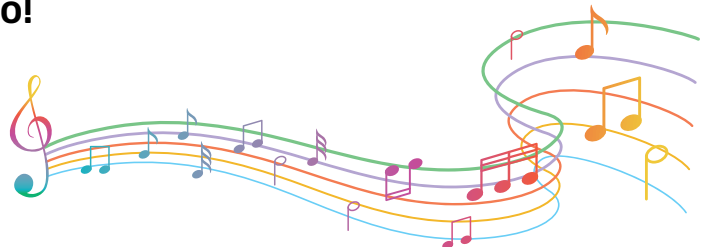

★ Як ноти відрізняються одна від одної в записі на нотоносці?

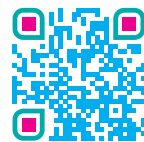
Щоб запам'ятати назви нот було легше, вивчіть співаночку.

✓ До – півповерх її дім, ✓ Сі – співаємо усі:
 ✓ Ре – оселю стереже ✓ До, ре, мі, фа, соль, ля, сі!
 ✓ Мі – співає нам пісні! ✓ До!
 ✓ Фа – співає дівтора!
 ✓ Соль – голубиться в красі,
 ✓ Ля – ця пісенька проста.

★ Як за звучанням ноти відрізняються одна від одної?

Ласощі й розваги

svitdovkola.org/art2/7-8

Осінь солодко пахне яблуками, сливами, виноградом... Смакота! А як весело й приємно збирати осінні подарунки!

Пригадайте, який врожай ми збираємо восени. Опишіть один плід трьома словами, щоб інші його відгадали.

Збираємо врожай

Роздивись ілюстрацію Лоре Пембертон. Звідки ми бачимо дітей?

- ★ Що свідчить про осінь?
- ★ Що зображено зблизька?
- ★ Якими є ці предмети?
- ★ А що видно подалі?
- ★ Як це змальовано?
- ★ Уяви себе поряд із дітьми.
- ★ Що ти чуєш?
- ★ Які запахи відчуваєш?
- ★ Який у тебе настрій? Чому?

Уявіть продовження цієї осінньої історії та інсценуйте її.

Урожайні фантазії

Уяви й намалюй чудові миті збирання врожаю. Чи буде твоя робота натюрмортом? Чи, може, пейзажем? Чому?

Натюрморт

- ✦ Для натхнення розглянь малюнки своїх однолітків. А тепер бери фарби й сміливо фантазуй!

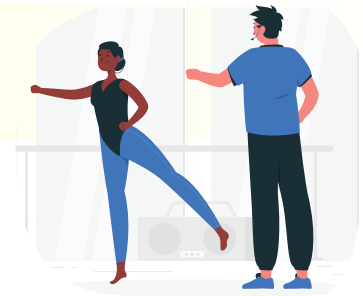

На виставі балету

- ▶ Послухай п'єсу **Лео Деліба**. Чи такий настрій на ілюстрації Лоре Пембертон? Добери під музику рухи й затанцюй.
- ▶ Подивися, як під цю п'єсу танцюють артистки балету.

Те, як мають рухатися танцюристи й танцюристки, визначає **хореограф** або **хореографка**.

Зверни увагу, як майстерно в танці поєднано музику й рухи.

- 🔍 Які особливості у виконанні балетного номера ти помітив / помітила?

Балет – це вистава, у якій образи створено передусім за допомогою рухів та музики. Таку виставу можна побачити в музичному театрі.

- 👥 Чи бували ви на виставі балету? Що вам сподобалося? А що було незрозуміло? Поділіться враженнями.

Казка в нашій уяві

svitdovkola.org/art2/9

Художники й художниці уявляють і зображають однакові казки по-різному. А ми по-різному бачимо їхні ілюстрації. Отак казкові історії подорожують безмежним світом уяви.

Пригадайте якомога більше казок та їхніх героїв. Які тварини й чарівні істоти є в різних казках? Чи скрізь вони однаково діють?

На гостинах

Роздивися картину Марії Примаченко "Дружба журавля з лисицею". Яку казку зображено? Який епізод?

★ Уяви, що зараз відчуває Журавель. А Лисиця?

Поміркуйте, як художниця показала, що це українська народна казка.

Послухай пісню "Лисичка й Журавель" (слова Зоряни Лісевич, виконання вокальної студії "Фора"). Чи такими ти уявляєш персонажів казки, що на картині Марії Примаченко?

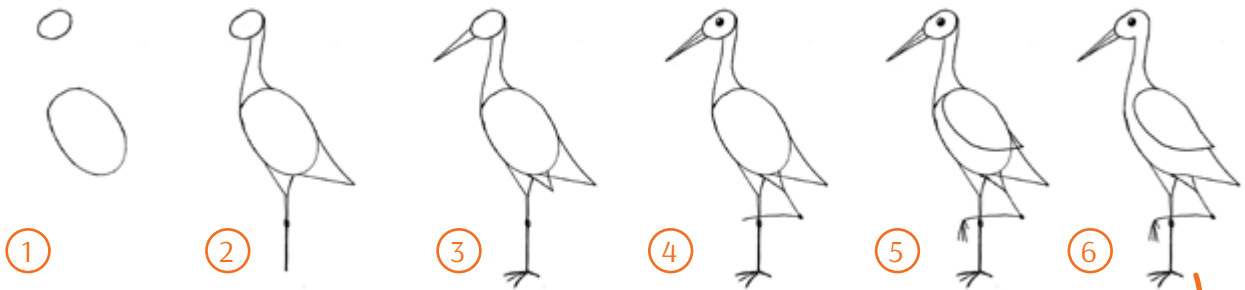
Творимо казку

 Вигадай свою казку про Лисицю і Журавля.

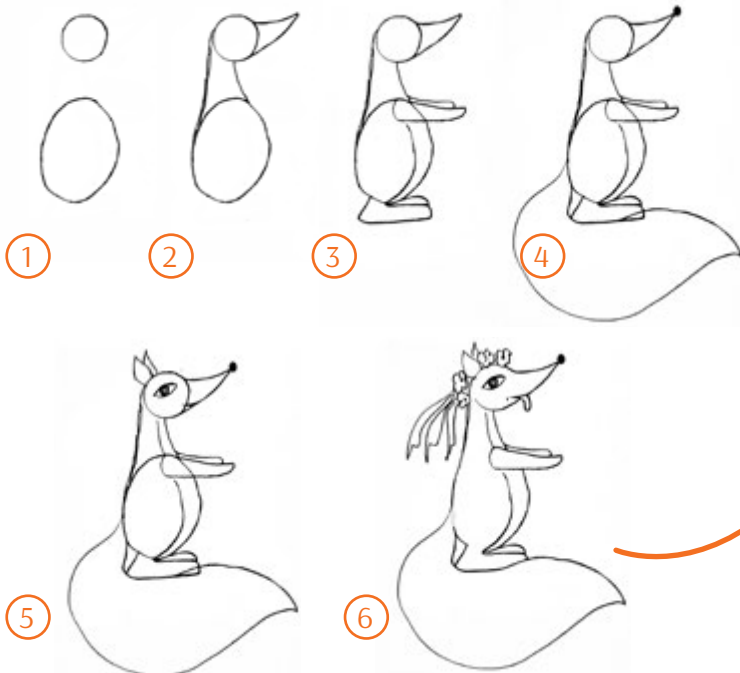
- ★ Якими будуть головні герої? Чи будуть у казці інші персонажі?
- ★ Це буде продовження української народної казки чи нова історія?

 Намалюй ілюстрацію до своєї казки.

1

2

 Розкажіть свої казки й покажіть ілюстрації. Що вам сподобалося в роботах одне одного?

 Укладіть зі своїх робіт книжку казок про Лисицю й Журавля та подаруйте її першачкам вашої школи. Їм буде дуже приємно!

Ішла киця по роялю

svitdovkola.org/art2/10

Композитори й композиторки мають свій маленький секрет. Вони уважно слухають усе навколо, щоби потім передати почуте музичними звуками.

Уявіть, що по клавішах піаніно ходить киця: швиденько, а потім повільно. Відтворіть це на дитячому піаніно. Як звучить інструмент?

Грайливий котик

Роздивися картину “Котячі викрутаси” майстрині художнього розпису на склі Наталі Курій-Максимів.

★ Що привернуло твою увагу? Чи можна цю картину назвати радісною? Доброю? Чому?

Киця музикує

Послухай, як **Доменіко Скарлатті** передав кроки киці по роялю.

- ★ Цей твір виконували піаністи-віртуози. Як гадаєш, чому?
- ★ У музиці кілька мелодій. Що цим хотів показати композитор?
- ★ Чи можна твір назвати музичним жартом? Чому?
- ★ Розкажи або покажи пальчиками, як киця ходить по клавішах.

Котяча розспівка

Заспівайте розспівку “Котик” (слова Марійки Підгірянки, музика Світлани Садовенко).

√ А-а-а, √ котика нема!
 √ Е-е-е, √ де наш котик, де?
 √ І-і-і, √ спить він на печі.
 √ И-и-и, √ має красні сні.
 √ У-у-у, √ мишку з'їв малу.
 √ О-о-о, √ не будить його!
 √ І-і-і, тихо, √ мишки, всі... √ Тс-с-с...

- ★ Який темп і гучність музики? Чому саме такі?
- ★ Як гадаєте, коли й для кого варто співати таку пісню?
- ★ Пригадайте, які пісні співають, щоб заколисати дитину. Чи схожа ця розспівка на них? Чому ви так вважаєте?

Пишемо нотами

Пригадай, як називаються ноти, і прочитай ребуси. Якщо складно, скористайся картинками-підказками.

С х

Пара ка

 зан

 рога

Вигадайте по одній нотній загадці одне для одного.

Вивчіть пісню “Нявкало-Мурнявкало” (слова Руслани Лоцман, музика Ірини Кириліної).

Дивовижне місто

svitdovkola.org/art2/11

Митці й мисткині кількома штрихами можуть перетворити звичайний краєвид на казковий. І все тому, що вони вміють помічати дива довкола.

Пригадайте вчорашній день. Що цікавого й незвичного ви бачили або чули? Поділіться своїми враженнями.

Незвичайний пейзаж

Роздивись ілюстрацію Карли Джерард.

- ★ Що в цьому краєвиді звичайне, а що – казкове?
- ★ Це сумне чи веселе місто? Чому ти так вважаєш?

Світла музика

Послухай знамениту “Гумореску № 7” Антоніна Дворжака.

- ★ Який настрій у п’єси? Як композитор його передав? Як гадаєш, чи сподобається ця музика мешканцям казкового міста?
- ★ П’єсу виконує один соліст чи ще й оркестр? Які музичні інструменти ти почув / почула?

Казкова країна в моїй уяві

Створи свій казковий пейзаж.

1. Заплющ очі. Послухай ще раз п'єсу Антоніна Дворжака та уяви казкову країну. Яка вона? Хто в ній живе? У яких будинках? Які там є чудодійні рослини, чарівні тварини?
2. Вибери, що ти хочеш створити.

Аплікація з домальовуванням

Малюнок фарбами й фломастерами

Якщо будеш малювати, то спочатку досліди, що краще зобразити пензликом та акварельними фарбами, а що – фломастерами.

3. Поміркуй, як треба покласти аркуш.
4. Розглянь, що і яким приладдям зобразили діти.

Фломастером можна малювати лише по висохлій фарбі.

5. Експериментуй і твори!

Влаштуйте виставку "Казкова країна".

Розкажи про малюнок, який тобі сподобався найбільше.

Скульптура на мить

svitdovkola.org/art2/12

Мистецтво дивує. Сьогодні ми побачимо, як один фотограф зупинив камерою час та упіймав мить дивовижної краси, що от-от зникне.

 Поекспериментуйте. Кидайте в посудину з водою різні предмети з різної висоти. Які виходять брижі? Що цікавого ви помітили?

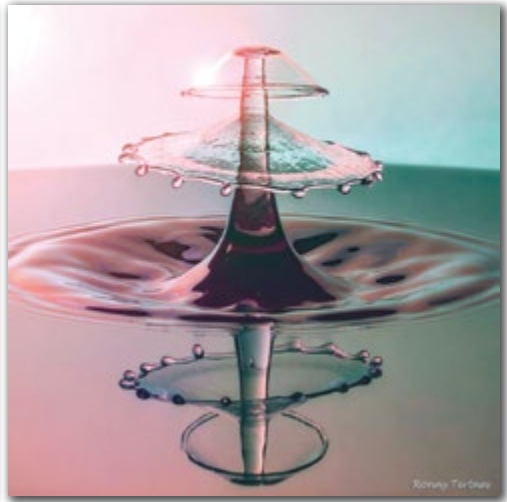
Водяні скульптури

 Поглянь, які дивовижні скульптури з води, диму й світла створив і сфотографував **Ронні Тертнес**.

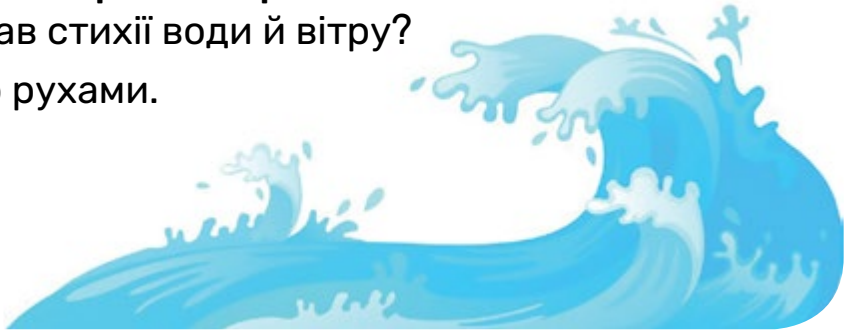
- ★ На що схожі ці водяні скульптури?
- ★ Вигадай назви для цих робіт.
- ★ Чому їх створив саме фотограф?
- ★ Що йому для цього необхідно?
- ★ Чим дивує таке мистецтво?

Танець моря

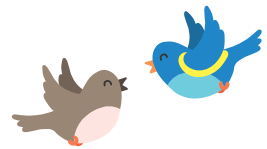
- ▶ Послухай музику “Дике море” Роберто Каччапальї. Як композитор передав стихії води й вітру?
- 👤 Покажіть воду й вітер рухами.

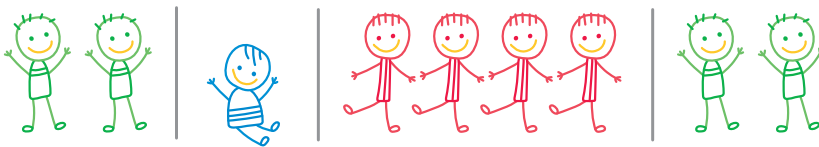
Пташина розмова

- 🔍 Одного дня синичка весело наспівувала горобчику: “Цінь, цінь, цінь, цінь! Ці-інь, ці-інь! Цінь, ці-інь, цінь! Ці-і-і-інь!”. Поглянь, як це записала Нотка:

- 👤 Запиши й проспівай відповідь горобчика, якщо Нотка його пісеньку записала так:

- 👤 Доберіть відповідні інструменти та зіграйте обидві пісеньки спочатку по черзі, а потім одночасно. Як звучить ваш дует?

Музичні літери

- 👤 Прочитайте речення. Покажіть кожне слово рухами.

 лечка

 нцює в сара

 ні в за

 нку.

- 👤 Поміркуйте й запишіть власне речення з музичними складами.

Мистецькі жарти

svitdovkola.org/art2/13

Будинки в містах зазвичай схожі між собою. Але є серед них і такі, що вражають своєю незвичністю й оригінальністю. Бувають навіть будинки у вигляді машин і тварин!

Розкажіть одне одному про цікаві будинки у вашому місті або селищі. Чим вони привертають увагу?

Кумедні будинки

Розглянь диво-будинки. Як гадаєш, чому їх створили такими?

Коттонвуд,
США

Зальцбург,
Австрія

Софія,
Болгарія

★ Вигадай назву для кожного будинку. Як думаєш, що в них усередині? Де які кімнати, коридори, сходи розташовані?

Послухай "Жарт" Йоганна Себастьяна Баха. Уяви, що гуляєш містечком із кумедними будинками і все довкола всміхається тобі.

★ опиши музику. Яка вона? Швидка чи повільна? Голосна чи тиха?

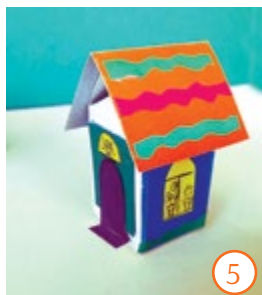
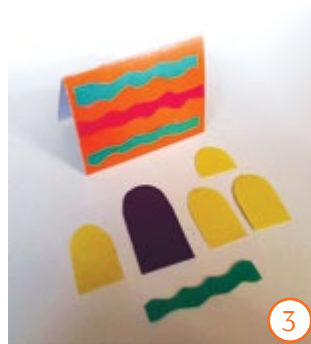
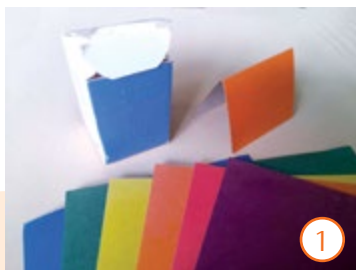
★ Скільки мелодій чути? На чому їх виконують?

Картонне диво-містечко

Поміркуй, який будинок ти би хотів / хотіла бачити на своїй вулиці. Створи його з коробок, кольорового картону й паперу.

Роздивіться будинки одне одного. Чим гарна кожна робота?

Розкажи про картонний будинок однокласника або однокласниці. Що йому / їй вдалося найкраще?

Створіть зі своїх будинків картонне місто. Вигадайте назву для кожної вулиці. Якщо хочете, назвіть будинки.

Краса осіннього листя

svitdovkola.org/art2/14

Митці й мисткині завжди в пошуках незвичайного. Вони знаходять цікаві матеріали, фарби, образи, звуки... І вражають своєю фантазією!

Виберіть шумові інструменти та відтворіть на них осінню розмову журавля й горобчика. Який у птахів настрій? Про що вони розмовляють? Може, сперечаються про щось?

Витинанки на листі

Розглянь витинанки, які зробив Канат Нуртазін на листочках.

Щоб роботи “ожили”, митець ретельно підбирає фон і положення камери.

Створи витинанку з аркуша паперу. Чим це складно?

Щоб витинанки вийшли акуратними, склади папір удвоє та вирізай узори одразу з обох частин аркуша.

Зberi букет з осіннього листя та прикрась ним свою кімнату.

Зроби гарні фото осіннього листя. Спробуй вибрати таке положення камери, щоб світлина здивувала твоїх знайомих і рідних.

Зробіть у класі виставку осінніх листочків.

Осінній танок листя

▶ Послухай добру й світлу інструментальну композицію Ігоря Білозіра.

✎ Покажи під музику, як ти гуляєш лісом або парком і милуєшся осіннім краєвидом. Що відбувається довкола?

📖 Вивчіть співаночку про осінній танок листя і вітерцю.

Лист о - сін-ній шур-хо - тить, ша - ру - гить, ше - по - че, ні - би
в не - бо по - ле - ті - ти ра - зом з віт - ром хо - че! Ві - те -
рець ле - гень - кий враз при - ле - тів на зем лю, і лис -
точ - ки за - про - сив тан - цю - ва - ти в не - бі!

🔍 Зверни увагу, коли звуки музики низькі (листя шурхотить по землі), а коли високі (листя полетіло в небо). Досліді, як це відображено в нотному записі: де розташовані відповідні ноти.

Чим вище на нотоносці записані ноти, тим вище вони звучать.

Ритмики міряються

🔍 Ритмики вишикувалися в такий рядок. Як ти гадаєш, що вони хотіли цим показати?

🔍 Як ти розумієш, що означають такі записи?

$\text{Blue figure} > \text{Red figure}$
 $\text{Red figure} < \text{Green figure}$
 $2 \times \text{Red figure} = \text{Green figure}$

👤 Створіть про ритмиків свої нерівності та рівності.

Художні знахідки

svitdovkola.org/art2/15-16

Музика й картини можуть передати характери, настрої і навіть рухи персонажів та розказати нам цікаві історії. Ласкаво просимо в нові захопливі світи!

Загадайте тварину й спробуйте передати її голос, щоб інші відгадали. Якщо виникають труднощі, додайте рухи.

Вирішальний стрибок

Роздивися картину "Тигр у тропічну бурю" Анрі Руссо.

- ★ Куди нас переніс художник?
- ★ Знайди тигра. Що він робить?
- ★ Чим картина вражає?
- ★ Що в ній рухається?
- ★ Як це показав Анрі Руссо?

Зверни увагу: вітер дме в той самий бік, куди стрибає хижак. Здається, ніби все рухається в одному напрямі.

Загадки про тварин

Послухай музику Михайла Степаненка "Про звірів" та спробуй відгадати, кого описує кожний фрагмент твору.

- ★ Уяви рухи тварин за музикою.
- ★ Роздивись іще одну картину А. Руссо.
- ★ Як рухаються мавпочки?
- ★ Яка в них вдача?
- ★ Чи впізнаєш ти їх у музиці?

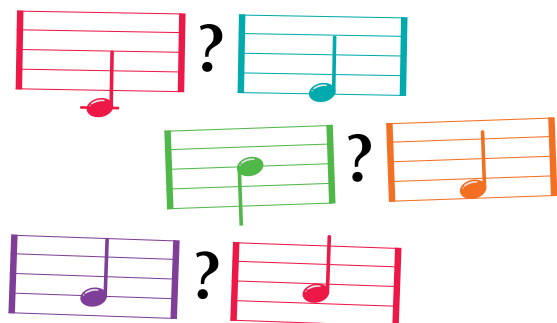
Низькі і високі звуки

▶ Ще раз послухай твір Михайла Степаненка. Яких тварин змальовано високими звуками, а яких – низькими? Чому?

👥 Розгляньте пари нот. За якою ознакою можна порівняти ноти? Поміркуйте, який знак можна поставити в кожній парі.

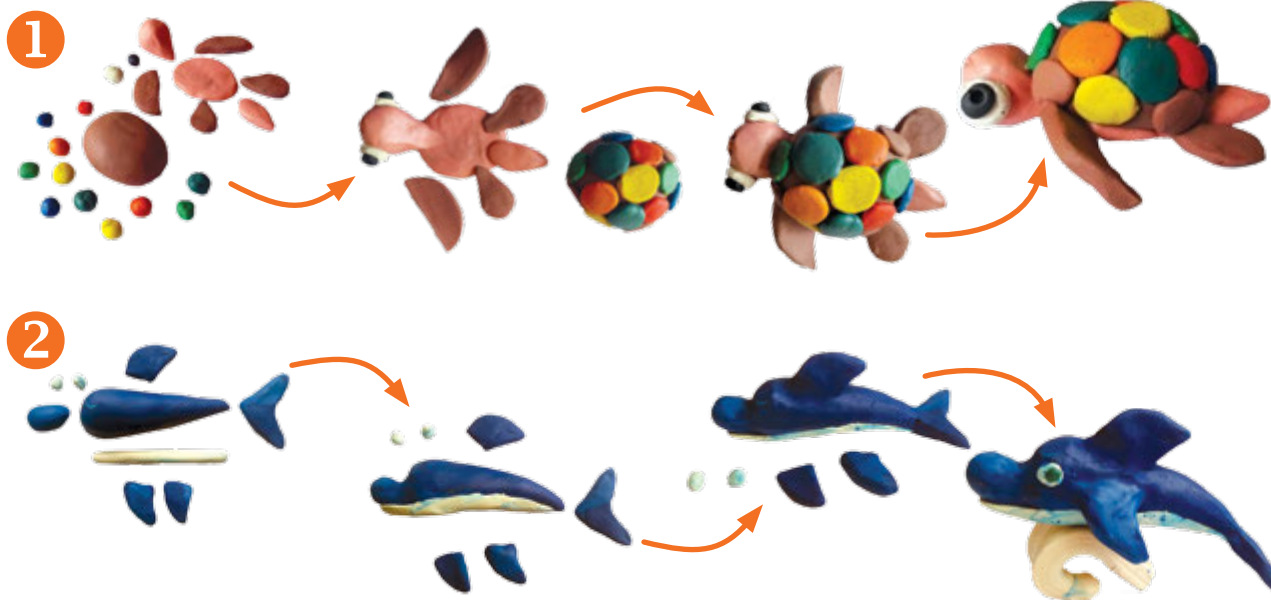
★ Зіграйте ноти на піаніно й прислухайтеся. Чи мали ви рацію?

Ліпимо скульптури

👉 Зліпи одного зі звірів, про яких розповів Михайло Степаненко.

👥 Зберіть свої роботи. Поміркуйте, які композиції з них можна створити. Сміливо втілюйте задумане!

★ Розкажіть історію, яку ви зобразили. Чи все вам вдалося?

★ Що можна зробити, щоби покращити результат?

Країна свободи

svitdovkola.org/art2/17-18

Україна – це країна вільних людей, де понад усе цінують свободу й боронять її. Світлом і волею сповнене й українське мистецтво.

 Наспівайте мелодії, які ви пригадуєте, коли чуєте слово “Україна”. А які танці виконують українці? Покажіть їх рухами.

Птаха Перемоги

 Роздивися “Птаху української Перемоги”, розписану майстринею петриківського розпису **Оленою Козак**.

- ★ Які риси петриківського розпису ти помітив / помітила?
- ★ Із чого видно, що птаха українська?
- ★ Як гадаєш, чому майстриня обрала її як символ Перемоги?
- ★ Що про українців розповідає ця птаха?

Українські символи

 Які ще символи України ти знаєш? Що би ти хотів / хотіла розповісти про українців й українок? Зліпи або намалюй український символ: квітку, дерево, птаха або щось інше. Розкажи, які українські якості ти передав / передала у своїй роботі.

 Створіть зі своїх малюнків виставку “Ми – діти України”. Розкажіть, чим неповторна кожна робота.

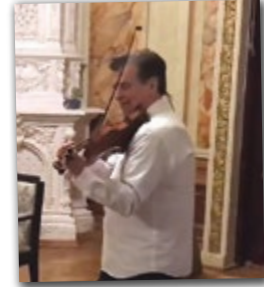
Танцюємо й співаємо

▶ Послухай **“Шалені коломийки”** в авторському виконанні скрипаля, композитора й педагога **Кирила Стеценка-онука**.

- ★ Скільки коломийок ти почув / почула?
- ★ Чи помітив / помітила ти в музиці українські мотиви? Де саме вони найвиразніші?
- ★ Як гадаєш, чому композитор пританцьовує?
- ★ А якими були б твої рухи під цю музику?

Жартівливі коломийки

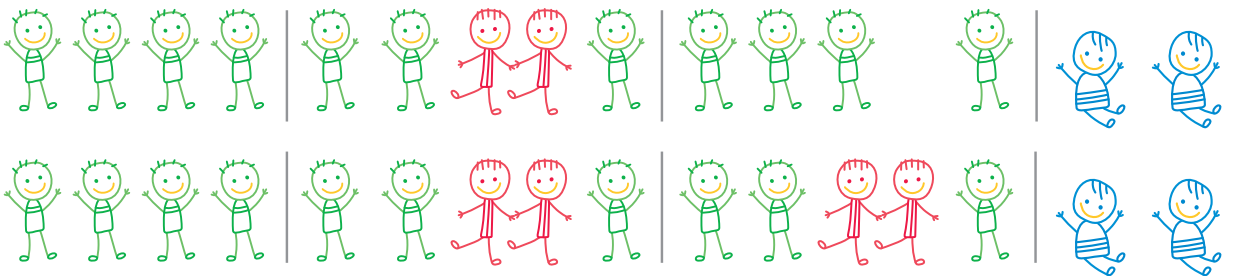
Коломийки – це коротенькі пісеньки, що можуть бути приспівками до танцю. Часто їх об'єднують у збірки – **в'язанки**.

🧑🏫 Вивчіть і заспівайте співаночку-коломийку.

- ✓ Співаночки-уляночки, ✓ де я вас подію?
- ✓ В полонині на царині – ✓ там я вас посію.
- ✓ Будь хорами вівчарики ✓ білі вівці пасти,
- ✓ Будуть мої співаночки ✓ за крисані класти.

- ★ Доповніть пісню рухами й притупуванням ритму.

- ★ Чи змінюється настрій співаночки в другій частині? Поміркуй, із чим це пов'язано.

🧑🏫 Вивчіть і заспівайте **“Жартівливі коломийки”**.

Українські візерунки

svitdovkola.org/art2/19

Мова, національний одяг, пісні, танці є обличчям і душею народу. Неповторна багатолітня культура – це скарб нації, який потрібно берегти й цінувати.

Поміркуйте, за чим іще, окрім мови й національного одягу, можна впізнати українців.

Українське вбрання

Поглянь, як команда проєкту "Нація" відновила українське національне вбрання минулих століть.

Чим особливий український одяг?

Танець вільних

Подивись український народний танець "Гопак" у виконанні Національного заслуженого академічного ансамблю танцю України імені Павла Вірського. Які твої враження?

- ★ Який настрій музики? Як рухаються артисти й артистки?
- ★ Що про український характер може розповісти гопак? Обґрунтуй.

Станцюйте разом гопак під музику. Які рухи ви використаєте?

Краса вишиванки

Пригадай важливий атрибут українського вбрання – вишиванку. Чому в неї така назва?

Вишиванку прикрашають вишиті **орнаменти**, у яких ритмічно чергуються однакові елементи.

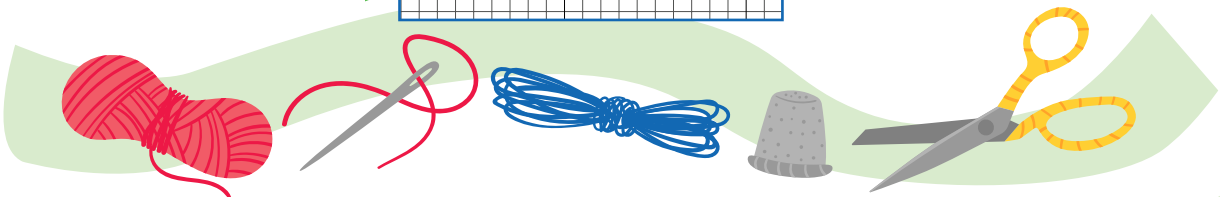
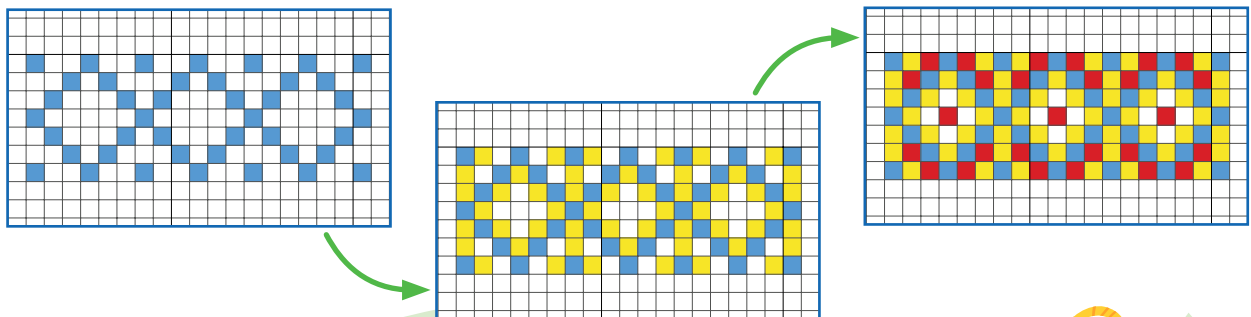

Розглянь узор вишивки. Що спільного між ними? Подивися на орнаменти ще раз. Які елементи в них повторюються?

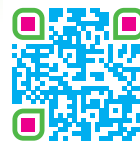
Малюємо орнамент

Уяви та намалюй орнамент, який би ти хотів / хотіла бачити на своїй вишиванці. Які кольори ти поєднаєш?

Країна горців

svitdovkola.org/art2/20

Кожен народ плекає з рогу в рід свої особливості. Подорожуючи іншими країнами, шукайте, чим вони неповторні. Це і захопливо, і корисно.

Пригадайте, що ви знаєте про інші народи. Покажіть їхні танці, заспівайте пісні – здійсніть коротку мандрівку країнами світу.

Неймовірний пейзаж

Роздивися пейзаж грузинської художниці Єлени Ахвледіані. Що привернуло твою увагу? Чим тебе дивує картина?

- ★ Якими ти бачиш гори на картині? Як показано їхню велич?
- ★ Чи можна сказати, що гори підпирають небо? Чому?

Танець сміливого народу

Подивися грузинський народний танець у виконанні **Державного академічного ансамблю народної пісні й танцю Грузії "Руставі"**. Покажи рухи артистів й артисток. Чим вони відрізняються?

▶ А тепер поглянь, як на одній сцені виступають грузинські й українські танцюристи. Які почуття сповнюють тебе від перегляду?

 Влаштуйте танцювальне змагання. Поміркуйте, як гідно прийняти перемогу й поразку в конкурсі.

Лине пісня у височінь

▶ Послухай, як співає хор ансамблю “Руставі”. Чим особливий цей спів?

 Заспівайте співаночку на мелодію грузинського народного танцю “Лезгинка” (слова Світлани Садовенко). Дихайте правильно.

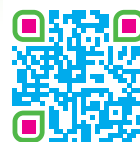
- ✓ Заспіваємо пісню ✓ про лезгинку рішучу!
- ✓ Танець пружний і стрімкий, ✓ емоційно кипучий,
- ✓ Волелюбний, зважливий, ✓ дружний, палкий, нестримний,
- ✓ Як грузинський народ, ✓ енергійний, неспинний!

Співайте енергійно й завзято, відтворюючи настрій танцю. Починайте повільно та поступово пришвидшуйте темп. Чітко вимовляйте слова. Покажіть свою спритність і віртуозність.

- ★ Протупайте й проплескайте ритм співанки. Виберіть шумовий інструмент та виконайте на ньому ритмічний супровід до пісні.

Смачні картини

svitdovkola.org/art2/21

Про любу батьківщину в мистецтві можна розповісти по-різному. І не тільки піснями й танцями, а й дивовижними картинами. Нумо й далі відкривати красу України!

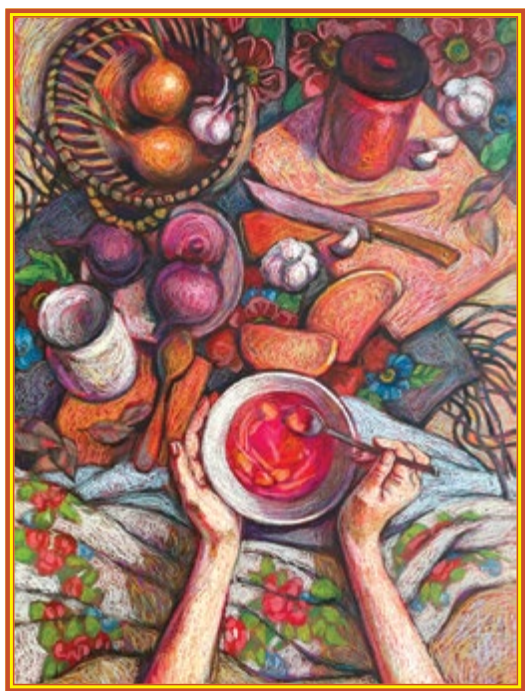

Пригадайте українські національні страви. Що до них входить? Які натюрморти ви б їм присвятили?

Від лану до столу

Роздивися смачний натюрморт “Борщ” Антоніни Дубрівни.

Натюрморт

- ★ Як гадаєш, чому художниця саме так назвала картину?
- ★ Як мисткиня показала, що борщ – це українська страва?
- ★ Чиїми можуть бути руки на картині?
- ★ Які запахи, смаки ти відчуваєш, дивлячись на цю картину?

Послухай українську народну пісню “Іди, іди, дощину” у виконанні хору “Жайвір” (обробка Ігоря Гайденка).

Спів хору доповнює дощовиця – прадавній музичний інструмент, який передає звук води, як-от дощу, струмка.

- ★ Чим це виконання незвичайне? Як діти передали звуки дощу?
- ★ Чому для того, щоби зварити борщик, потрібен дощик?

Заспівайте пісеньку-закличку “Іди, іди, дощину”.

Цибулевий розпис

Розглянь незвичайні їстівні картини, які **Тамара Бондар** створила з цибулі, кропу та петрушки.

★ Подивись уважно. Чому картини майстрині Тамари Бондар називають "цибуляною петриківкою"? На який розпис вони схожі?

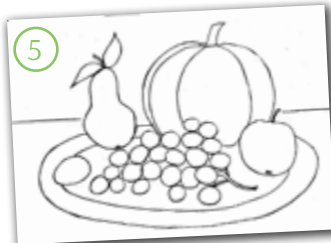

Спробуйте прикрасити стіл за прикладом художниці.

Мій натюрморт

Поміркуй, який натюрморт ти би хотів/хотіла намалювати. Як ти розмістиш садовину на малюнку? Вибери положення аркуша. Зобрази задумане простим олівцем і розфарбуй аквареллю або гуашшю.

Почуття крізь мистецтво

svitdovkola.org/art2/22

Мовою мистецтва можна розповісти про свої мрії, бажання, думки, а ще – відверто висловити свої почуття. І це все можна зробити навіть без слів.

 Яку пісню ви хочете співати, коли вам радісно? А яка мелодія може передати ваш сум?

Скрипки плачуть

 Послухай полонез (польський урочистий танець) **Міхала Огінського "Прощання з Батьківщиною"**.

Цей твір відомий у світі як **"Полонез Огінського"**. Автор написав його, коли зрозумів, що полишає рідну Польщу назавжди.

Портрет Міхала Огінського (художник Франсуа-Ксав'є Фабр)

- ★ Розкажи про почуту музику. Як вважаєш, що відчував композитор, коли писав її?
- ★ Які почуття охоплюють тебе, коли ти слухаєш цей твір?
- ★ Прислухайся: який музичний інструмент чутно найкраще?

 Послухай, як **Петро Радейко** співає цей твір українською. Що слова додали до твого розуміння твору?

Символи свободи

У Польщі багато символів свободи, адже важливою віхою в історії цієї країни є боротьба народу за незалежність. Здійсни коротку мандрівку волелюбною Польщею.

- 1. Вроцлав.** Тут скрізь ховаються скульптури гномів. Це неофіційний символ міста. Його історія така: там, де влада зафарбовувала антиурядові висловлювання, польські активісти малювали фігурки гномів.

- 2. Гданськ.** Місто свободи, морська столиця Польщі. Це пам'ятник полеглим суднобудівникам, які на страйках відстоювали своє право на гідне життя.

- 3. Познань.** Це площа Свободи, названа так на честь відновлення Польщею незалежності після багатьох років розділення і поневолення.

Площу прикрашає фонтан Свободи.

Пригадайте, які пам'ятники в Україні є символами свободи та боротьби за незалежність. У яких містах вони розташовані?

Наші захисники й захисниці

svitdovkola.org/art2/23-24

Твори мистецтва дають нам віру у світле майбутнє нашої держави, а також – незламну силу, щоб її захищати. Переконаймося в цьому!

Що ви знаєте про українських героїв і героїнь? Доберіть слова, щоб їх описати.

Воїни-визволителі

Роздивися картину “Даша і Женя” художниці-волонтерки Беати Куркуль.

- ★ Що свідчить про мужність і силу, доброту і самовідданість воїна?
- ★ Чому поряд із ним не страшно навіть малюку?

Розкажіть, що може зробити кожен українець і кожна українка для захисту своєї Батьківщини.

Зробіть для українських захисників і захисниць приємні подарунки. Порадьтеся з дорослими, як їх можна передати.

Марш нової української армії

▶ Послухай “Марш Нової Армії”, створений з ініціативи **Олега Скрипки** на основі гімну українських націоналістів (слова **Олеся Бабія**, музику приписують **Омельяну Нижанківському**).

- ✦ З яким настроєм співаки й музиканти виконують марш?
- ✦ Як це виконання вплинуло на тебе? Чи надало воно тобі сил і віри?

Уявіть військову стройову ходу. Крокуйте нею під музику маршу.

Впізнай ритм маршу

Військові мужньо борються за Батьківщину, її свободу, майбутнє її народу. Тому військова хода енергійна, впевнена й чітка. Саме таким є ритм **маршу**.

✋ Протупай ритми. Який із них пасує до маршу?

Зробіть фотоальбом зі світлинами сучасних героїв і героїнь України та рідного краю.

Співпраця в мистецтві

svitdovkola.org/art2/25-26

Створення вистави – це злагоджена робота всієї команди: режисера, артистів, костюмерів, декораторів та багатьох інших...

Загадайте казку та інсценуйте короткий епізод із неї, щоби решта дітей її відгадали. Як можна зробити сценку зрозумілішою?

Сценарій і персонажі

Створення вистави починається з написання **сценарію** – опису дій і реплік персонажів. Основою для цього може бути відомий твір, наприклад казка.

Розглянь ілюстрації до казки **братів Грім** "Білосніжка".

- ★ Які епізоди ти впізнав / впізнала?
- ★ Чому однакові персонажі зображені по-різному?

Флавія Соррентіно

Кей Чорас

Річард Джонсон

Уяви себе художником / художницею, що створює костюми до вистави "Білосніжка". Намалюй вбрання для одного з персонажів. Чи все було легко?

У театрі

- ▶ Послухай музику **Богдана Павловського**. Як гадаєш, яких персонажів казки “Білосніжка” змалював композитор? Покажи їхні рухи.
- ▶ А тепер подивися фрагмент балету на цю музику від **Київського театру опери і балету для дітей і юнацтва**. Чи правильні були твої здогадки? Розкажи про свої враження.

- * Коли лунають низькі, а коли – високі звуки? Як це відобразив у рухах персонажів **хореограф**?
- * Як при цьому змінюються рухи танцюристок?
- * Що вказує на місце дії? Які завдання стоять перед **декоратором**?

Створюємо виставу

Усім процесом підготовки вистави керує **режисер** або **режисерка**.

Влаштуйте виставу за фрагментом казки “Білосніжка”. Розподіліть обов’язки з написання сценарію, створення костюмів і декорацій, постановки танців та виконання ролей. Не забудьте обрати режисера або режисерку.

Поміркуйте, що вам вдалося особливо гарно, а над чим варто ще попрацювати. Що ви врахуєте наступного разу?

Вивчіть і виконайте пісню “Новорічна казка” (слова і музика **Анжели Ярмолук**).

Творимо разом

svitdovkola.org/art2/27

Деякі твори мистецтва одній людині створити не під силу. Тому над такими витворами старанно працює команда талановитих і завзятих фахівців і фахівчинь.

Зробіть будівлю з конструктора. Поміркуйте, чия праця потрібна для створення справжніх споруд.

Історія в будинках

У минулому заможні та впливові люди жили в палацах. Розглянь деякі з них. Що властиво таким спорудам?

Білокриницький палац, Тернопільська область

Палац графів Шенборнів, Закарпатська область

Маріїнський палац, м. Київ

Нині зазвичай у палацах розміщують музеї, університети, державні установи. Наприклад, **Маріїнський палац** – це офіційна церемоніальна резиденція Президента України.

Дізнайтеся, які палаци всередині. Як ви можете це з'ясувати?

Чи є палаци у твоєму регіоні? Де саме? Які вони? Чим особливі?

Створіть альбом палаців. Проведіть фотоекскурсію для першокласників і першокласниць або родичів.

Рояль чи оркестр?

▶ Послухай два варіанти виконання п'єси **Роберта Шумана** про казкового героя (із циклу "Альбом для юнацтва").

* Яке виконання тобі сподобалося більше?

Рояль

Оркестр

* У творі змальовано Кнехта Рупрехта, відомого в Німеччині супутника святого Миколая. Яким ти його уявив / уявила?

* Як гадаєш, чому композитор використав переважно низькі звуки?

Палац для Снігової Королеви

Уявіть Снігову Королеву. Яка вона? Де мешкає? Створіть для неї палац. Обговоріть, якою буде будівля. Розподіліть роботу. Слушайте одне одного й будьте ввічливі.

Як створити кольорові "крижини"

1. Щільно вкрийте фарбою частину аркуша. Робіть це швидко, щоб рідина не ввібралася в папір.
2. Накрийте цю ділянку поліетиленом та зробіть на ньому хаотичні складки.
3. Зафарбуйте так увесь аркуш та висушіть його, знявши поліетилен.
4. Виріжте з аркуша потрібні фігури.

Чи сподобалося вам працювати в команді? Чого ви навчилися? Що потрібно, щоби командна робота була ефективнішою?

Зимова казка

svitdovkola.org/art2/28

Зима – це святкова й ошатна пора року. Своєю красою вона дарує нам передчуття свята, чогось незвичайного, загадкового й чарівного. Вітаймо казкову зимову пору!

Чим особлива зима? Назвіть по одному слову, яке її описує.

Святковий пейзаж

Розглянь ілюстрацію **Робін Моліне**. Знайди снігові шапки на дахах, біле мереживо на вітах. Що ще робить пейзаж зимовим?

- ★ Що зробило вулицю святковою?
- ★ Як її вбрала природа, а як – люди?
- ★ Уяви себе на цій вулиці. Що ти відчуваєш? Що чуєш? Чи хочеться тобі там погуляти? Чому?
- ★ опиши пейзаж. Добери такі слова, щоб якнайкраще передати те, що ти бачиш.

Зимова танцювальна історія

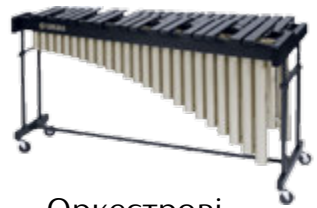

Послухай два варіанти виконання п'єси **Клода Дебюссі "Сніг танцює"** (із циклу **"Дитячий куточок"**).

- ★ Який музичний інструмент ти впізнав / впізнала в першому, а який – у другому виконанні?
- ★ Який із них найкраще передає чарівність зимової природи?

Рояль

Оркестрові гзвони

Покажіть рухами танок сніжинок.

Колядуємо

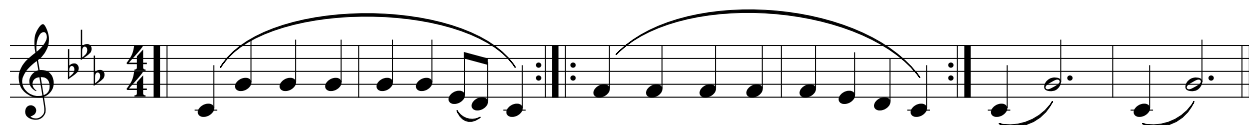
Вивчіть і заспівайте колядку “Ой зимонько-молодице...”. У ній згадано відомі здавна традиційні українські страви. Як-от обрядовий хліб: книші й паляниці. І товченики – варені кульки з товченого м’яса або риби, борошна й овочів. І добре відомі нам вареники, ковбаски, оладки.

✓ Ой зимонько-молодице,
 ✓ Гарні книші, паляниці!
 ✓ А ще кращі ковбасочки,
 ✓ Солодкіі оладочки!
 ✓ Гей, гу! Гей, гу!

✓ Ой зимонько, ой душечко!
 ✓ Гарні були пампушечки;
 ✓ Добрі з перцем товченики,
 ✓ А в сметані вареники!
 ✓ Гей, гу! Гей, гу!

Уважно розглянь нотний запис. Які ноти повторюються найчастіше? Як вони називаються? Яка нота найвища, а яка – найнижча?

“Найдовший” ритмик

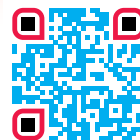
Сніжинка із зайчиком танцювали на одній галявині. Щоб уявити танець сніжинки, познайомся з новим ритмиком.

Привіт! Я – Та-а-а-а,
 ритмик з найдовшим звуком.

Відтворіть танець сніжинки й зайчика в дуєті. Чим відрізняються їхні рухи?

У передчутті свята

svitdovkola.org/art2/29

Святковий, радісний настрій створюють приємні грібниці. Як-от ялинкові прикраси, що звеселяють нас своєю різнобарвною блискучою красою.

Коли прикрашають ялинку? Розкажіть, які новорічні ялинкові прикраси є у вас вдома. Які з них вам подобаються найбільше?

Новорічний настрій

Уважно розглянь новорічні ялинкові прикраси. Знайди в них елементи петриківського розпису.

Ольга Димитрів

- ★ Що зобразили майстрині?
- ★ Які барви вони для цього дібрали?
- ★ Чому саме такі, як ти гадаєш?
- ★ Знайди й покажи українські образи.

Світлана Мишак

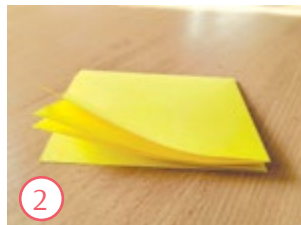
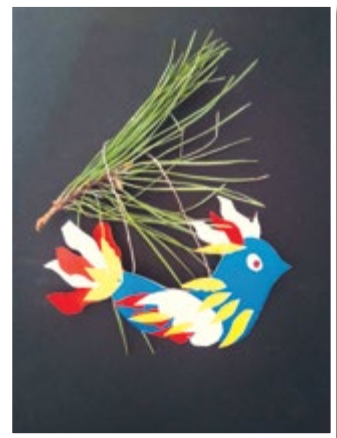
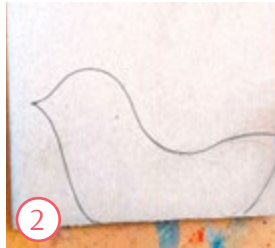
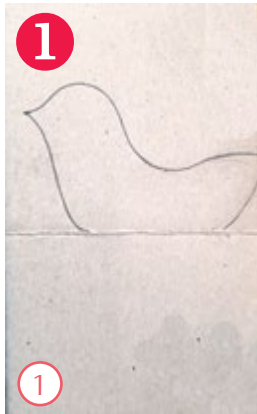
Послухай сучасну колядку “Ми святому Миколаю славена возносимо” (слова Зої Ружин, музика Олександра Бурміцького) у виконанні Наталії Шелепницької та Театру пісні “Ладоньки”. Чи відзначають День святого Миколая у твоїй родині?

Створюємо новорічні іграшки

Уяви себе в майстерні новорічних прикрас і створи власноруч ялинкові іграшки. Поміркуй, що тобі для цього знадобиться.

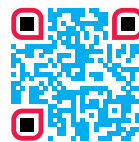

Прикрасьте в класі ялинку своїми саморобними іграшками. Запросіть рідних і зробіть святкові передноворічні світлини.

Поміркуйте, які пісні та співанки вам особливо гарно вдаються. Які ритмічні п'єски ви хочете виконати? Влаштуйте маленький святковий концерт для рідних. Вдалої прем'єри!

Місто у святковому вбранні

svitdovkola.org/art2/30

Зима змінює все навколо. Своїм дивовижним сніжним вбранням вона надає звичайним вулицям святкового, урочистого вигляду. Це справжня магія!

Уявіть та інсценуйте свою зустріч із Зимою. Про що ви б у неї запитали? Про які свої особливі вміння вона б вам розповіла?

Таємничі міські пейзажі

Розглянь картину **Андріса Лейманіса**. Яким ти бачиш місто?

- * Ця вулиця святкова?
- * Завдяки чому?
- * Куди йдуть люди?
- * Що вони відчувають?

* Поміркуй, який вигляд матиме зимове село. А ліс? Степ?

Створи малюнок або аплікацію про зимове перевтілення. Зобрази вулицю або будинок до та після приходу зими.

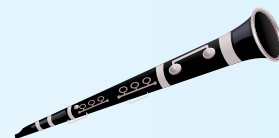
Чарівна музична історія

▶ Послухай п'єсу **Астора П'яццолли** у виконанні **Олега Мороза** (кларнет) та **Тетяни Войтех** (фортепіано). Чи можна цією музикою описати зимовий пейзаж?

Головну партію п'єси виконано на **кларнеті** – духовому музичному інструменті. Саме він робить звучання музики таким казковим і чарівним.

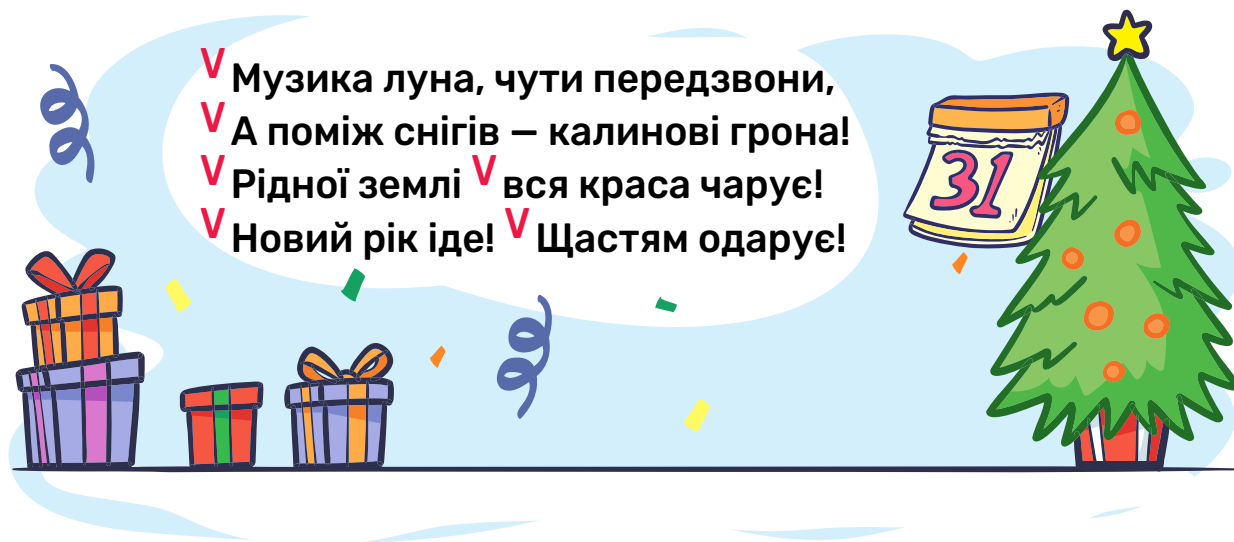

* Як змінюється музика? Кого і що ти при цьому уявляєш?

Новий рік поспішає!

Вивчи співаночку “Радощі життя” (слова Зої Ружин, музика Світлани Садовенко). Чи навіює вона тобі новорічний настрій?

✓ Музика луна, чути передзвони,
 ✓ А поміж снігів – калинові грона!
 ✓ Рідної землі ✓ вся краса чарує!
 ✓ Новий рік іде! ✓ Щастям одарує!

Сядьте рівненько, зробить глибокий вдих і видих та весело заспівайте новорічну співаночку. Дихайте при цьому правильно.

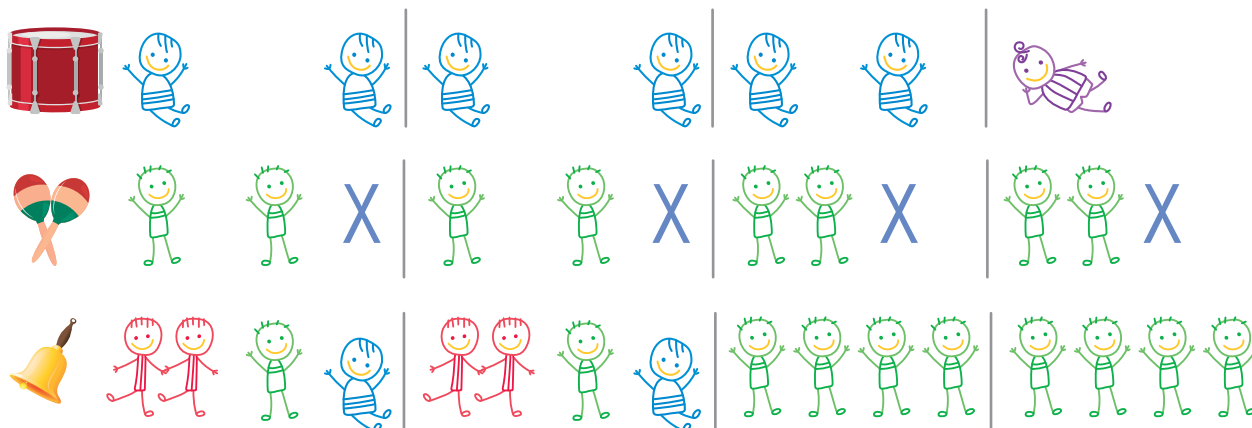

Доповніть своє виконання звуком дзвіночків. Відчуваєте наближення казкового новорічного свята?

Ритмічна казка власноруч

Зберіть ритмічний оркестр, оберіть диригента або диригентку й зіграйте разом ритмічні ланцюжки.

- ★ Що ви уявляли граючи? Розкажіть про пригоду, яку ви зіграли.
- ★ А як зміниться сюжет, якщо вибрати інші шумові інструменти?

Новорічна казка

svitdovkola.org/art2/31-32

У Новий рік хочеться казкового дива. І ми можемо створити його силою добра! Для цього потрібні щире бажання, фантазія і, звісно, гарний настрій.

Обміняйтеся ідеями приємних новорічних сюрпризів. Обговоріть, як можна влаштувати тепле свято рідним.

Святкова галявина

Роздивися сонячну зимову ілюстрацію **Лоре Пембертон**.

- * Як художниці вдалося передати гарний, святковий настрій, теплі, дружні, добрі почуття?
- * Як діти ставляться до природи? Із чого це видно?
- * Чи хочеться тобі опинитися в ілюстрації? Із ким ти потоваришуєш? Як допоможеш прикрашати ялинку?

Створи новорічну листівку.

- * Яке приладдя тобі потрібне? Як ти покладеш аркуш?

- * Як ти підпишеш листівку? Що скажеш, коли її даруватимеш?

Новорічна мандрівка світом

▶ Послухай пісні у виконанні українського квартету **“Mordent”** та американської групи **“Pentatonix”**.

★ Що це за пісні? Що в них спільного?

Квартет

Так, це український **“Щедрик”** Миколи Леонтовича та його англомовна версія **“Carol of the Bells”**.

★ Чим цікаві обидва варіанти виконання твору?

Вокальну музику можуть виконувати без супроводу музичних інструментів, лише голосом – а капела.

Пригадай і йди вперед

Які твори мистецтва в цьому півріччі зацікавили тебе найбільше?

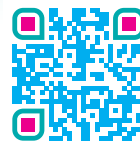
Які твори ти б обрав/обрала для альбому улюбленої музики?
А з яких картин й ілюстрацій тобі хотілося б створити колекцію?

Які картини ти любила б розглядати і яку музику слухати, коли тобі радісно? А коли сумно?

Яку свою роботу на уроках мистецтва ти вважаєш найкращою?
А яка далася тобі найважче?

Яке твоє найбільше досягнення на цих уроках? За що ти подякуєш однокласникам, однокласницям і вчителю / вчительці?

Таємниці в простоті

svitdovkola.org/art2/33

Деякі картини на перший погляд можуть здатися простими. Але не варто поспішати з висновками! У такій простоті іноді ховається багато важливих деталей.

Пригадайте, що таке пейзаж. Намалюйте руками в повітрі якийсь пейзаж, щоби решта дітей відгадали, що саме ви зобразили.

Краса ліній і деталей

Роздивися зимовий пейзаж **Сабри Філд**. Що в ньому особливого?

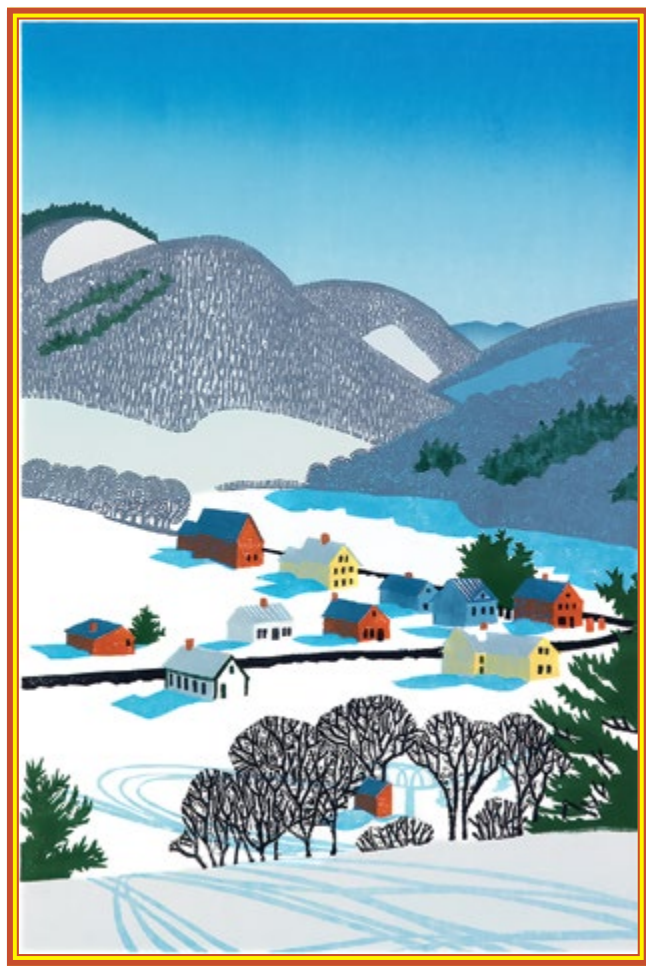
- ★ Які деталі ти помітив / помітила на цьому пейзажі?
- ★ Як гадаєш, що для художниці важливіше: поєднання кольорів чи чіткість ліній? Чому?

Простота форм і кольорів робить виразнішими деталі.

Тіні від будинків і гір.

Мереживо гілля дерев.

Сліди на снігу.

Цей пейзаж є прикладом **графіки** – виду мистецтва, у якому увагу зосереджено на лініях, а не на кольорах і відтінках.

Мистецтво на захисті природи

▶ Послухай музику, яку написав **Людовіко Ейнауді**, щоби закликати світ захистити природу Арктики. Твір здається простим, але як багато в ньому сказано!

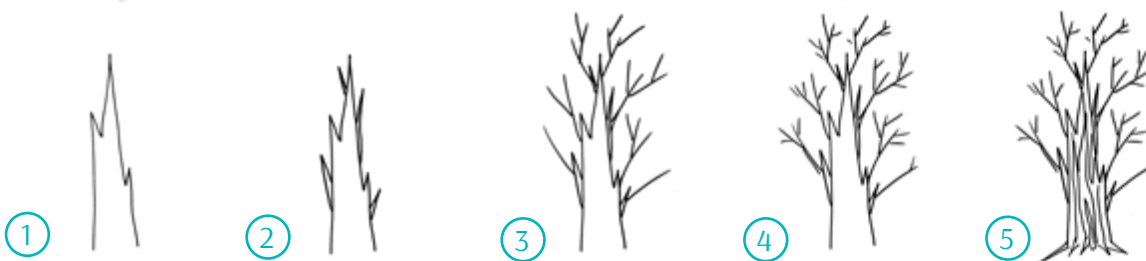
- ★ Який настрій передає музика? Чому саме такий?
- ★ Яку природу змальовує мелодія?
- ★ Дізнайся, яка небезпека загрожує природі Арктики.

Мій графічний пейзаж

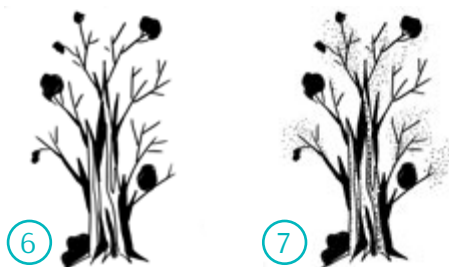
✎ Створи графічний зимовий пейзаж про твоє місто або село.

1. Уяви свій майбутній твір.

2. Розглянь схеми.

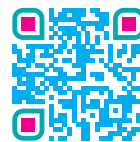
3. Візьми чорний або синій фломастер. Розташуй аркуш паперу відповідно до свого задуму та малюй!

👤 Влаштуйте виставку зимових пейзажів. Розкажіть, що може передати лінія. Чи легко малювати лініями?

👤 Кому що добре вдалося? Чого ви можете повчитися одне в одного?

svitdovkola.org/art2/34

Казкові історії можна не лише прочитати в книжках. Їх можна побачити у виставі. Для цього спільно працюють багато різних талановитих митців і мисткинь.

Пригадайте казку **“Пригоди Піноккіо”** Карло Коллоді. Покажіть рухами персонажів твору, щоб решта дітей їх відгадали.

Одна історія – безліч зображень

Розглянь, як по-різному **Річард Джонсон** (зліва) і **Флавія Соррентіно** (справа) уявили героїв казки Карло Коллоді.

★ На якій ілюстрації Піноккіо подобається тобі більше? Чому?

Створення образу в театрі

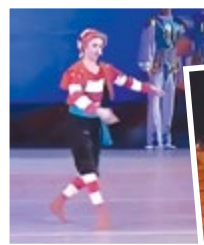

Подивися, як зобразили Піноккіо у виставі **молодіжного театру “Silentium”** м. Калуша. Що відбувається на сцені?

Порівняй побачене із фрагментами вистави **Національного академічного театру опери та балету України ім. Т. Г. Шевченка** (музика **Юрія Шевченка**). Чим ця вистава особлива?

★ Якими творці цієї вистави уявили Піноккіо, Фею з блакитним волоссям, Лисицю та Кота? Як були створені їхні образи?

У **драматичному театрі** образи створюють за допомогою голосу, рухів, міміки персонажів, а в **музичному театрі** – переважно за допомогою музики та співу (опера) або танців (балет).

Що допомогло створити образи в першій і другій виставі? Де була вистава драматичного, а де – музичного театру?

Зобразіть вашу улюблену пригоду Піноккіо.

- ★ Якими засобами ви створили образи? Який це вид театру?
- ★ Чи все вийшло, як планувалося? Чи варто щось змінити? Як саме?

Оркестр – злагоджена команда музикантів

Створювати образи у виставі допомагає **оркестр**. Кожний музичний інструмент у ньому відіграє свою роль. А **диригент** або **диригентка** керує оркестром і допомагає йому грати злагоджено.

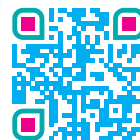

Візьміть іграшкові музичні або шумові інструменти. Які з них схожі на інструменти в оркестрі? А які найкраще підійдуть для створення образів з балету “Пригоди Піноккіо”? Поясніть чому.

Вивчіть пісню “Сніговик” (слова і музика Руслани Лоцман).

Сніговики-веселуни

svitdovkola.org/art2/35

Митці й мисткині дуже креативні та кмітливі. Своїми готепними й добрими жартами – живописними, музичними, вокальними – вони гарно нас звеселяють.

Що таке жарти? Як жартувати, щоб нікого не образити і щоб усім було весело? Пригадайте вдалі жарти. Усміхніться!

Тепло родини

Познайомся та подружися зі сніговиками, яких з теплим гумором зобразила Пат Олсон.

- ★ Як художниці вдалося передати почуття веселощів і святковості?
- ★ Яка з цих ілюстрацій найбільше тебе звеселяє? Чим саме?
- ★ Від чого радіють сніговики? А що може їх збентежити? Як гадаєш, що вони думають про нас?

Як рухаються сніговики? Який у них голос? “Оживіть” ілюстрацію, яка захопила вас найбільше.

Розкажіть історії про сніговиків за ілюстраціями Пат Олсон.

Музичний рекорд

▶ Послухай п'єсу "Галоп-марш" Альбера Лавіньяка. Цей твір виконали разом 18 учнів й учениць музичної школи та дві їхні вчительки, щоби потрапити до Книги рекордів Гіннеса.

- ★ Коли в п'єсі чутно переважно низькі, а коли – переважно високі звуки? Опиши мелодію.
- ★ Як гадаєш, чи сподобається така музика друзям-сніговикам?
- ★ Як пожартували музиканти? Чи легко їм це було?

Місто сніговиків

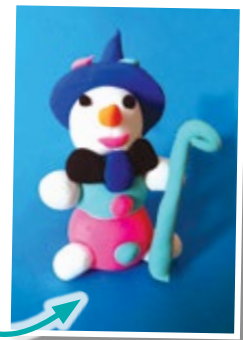
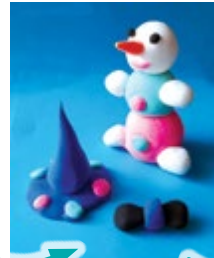
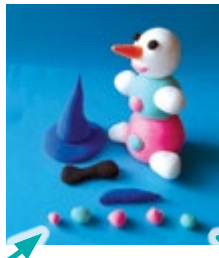
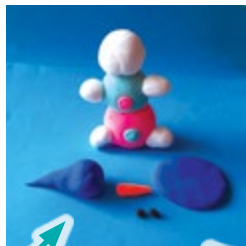
👥 Створи місто сніговиків. Вибери для себе вид роботи.

1 Галерея малюнків

Малюючи, приділи увагу будинкам, алейкам, лавочкам та іншим деталям.

2 Композиція з пластиліну

Розподіли між собою обов'язки. Створи композицію з будинками, деревами, прикрась її саморобним снігом. Зроби гарні світлини вашого міста.

👥 Розкажи про своїх сніговиків. Яка їхня вдача, що їм подобається?

👥 Порадуй близьких малюнками або світлинами ваших сніговиків.

Перший виступ

svitdovkola.org/art2/36

Виступати на сцені вперше – дуже відповідально. Ця подія може відбуватися по-різному, але вона завжди однаково хвилює і того, хто виступає, і його рідних.

Уявіть, що вдома свято й прийшли гості. Який концерт ви можете влаштувати? Покажіть одне одному свій виступ.

Цінність підтримки

Роздивися картину “O Sole Mio” Ніно Чакветадзе.

- ★ Що тут відбувається?
- ★ Хто виконавець і слухачі?
- ★ Що відчуває співак?
- ★ А дідусь із бабусею?
- ★ Що значать їхні усмішки?
- ★ Чим іще цікава картина?
- ★ Чим вона тебе звеселила?
- ★ Про що співає хлопчик?

Послухай, як **Андреа Бочеллі** виконує знамениту неаполітанську пісню “**O Sole Mio**” (“Моє сонце”). Мелодію до неї створив **Едуардо ді Капуа**, перебуваючи в Одесі. Слова написав **Джованні Капурро**.

- ★ Розкажи про цей твір якомога більше. Він вокальний чи інструментальний? Як змінюється музика? А голос?
- ★ Уяви себе диригентом або диригенткою. Покажи, як ти керуватимеш оркестром, який грає цю музику.

3 джерела народного

svitdovkola.org/art2/37-38

Народна творчість є безцінним джерелом для професійних митців і мисткинь. Переконаймося в цьому!

Пригадайте українську народну казку "Котик і Півник". Які в ній персонажі? Як вони діють? Розкажіть і покажіть.

На виставі опери

Послухай фрагменти дитячої опери "Лисичка, Котик і Півник" видатного українського композитора Кирила Стеценка. Зверни увагу на співзвучність голосу й музики.

- ★ Як змінюється характер музики та інтонації артистів й артистки?
- ★ Покажи рухи персонажів. Як вони мають змінюватися?

Пригадайте інші вистави. Чим від них відрізняється опера?

Опера – це вистава, у якій образи створено передусім за допомогою музики та співу. Як і балет, оперу можна відвідати в музичному театрі.

Подивися мультфільм про Котика і Півника (пісню написала Зоряна Лісевич). Підспівуй, якщо хочеться.

- ★ Чи такими ти уявляєш персонажів казки? Намалюй їх.

Керамічна казка

Розглянь яскраві вироби з кераміки **Сергія Герасименка**.

- ★ Як майстер поєднав казкові й реальні риси у тваринках?
- ★ Чи можуть вони бути персонажами казки “Котик і Півник”? Чому?

Творимо казку

Влаштуйте лялькову виставу “Котик і Півник”.

- ★ Власноруч створіть персонажів. Які в них будуть голоси?
- ★ Придумайте репліки та співайте їх, як в оперній виставі.

Погортайте підручник та пригадайте уроки цієї теми. Про які цінності ви розмовляли? Чому вони такі важливі?

Мистецтво зі скла

svitdovkola.org/art2/39-40

Хочете всіх здивувати своєю творчістю? Зробіть щось звичайне так, як інші цього не робили. Візьміть для цього незвичайні матеріали або інструменти. Експериментуйте!

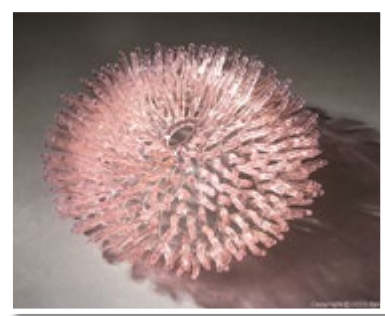

Розкажіть одне одному, що цікавого ви помітили на недавніх прогулянках. Покажіть світлини, якщо їх маєте.

Море в кольоровому склі

Роздивися скляні скульптури **Емілі Вільямс**. Яких морських мешканців зобразила майстриня? Як показала рух води?

Пригадайте, із яких іще матеріалів створюють скульптури. Чим особливі скульптури зі скла?

Наше море

Зробіть аплікацію "Море": нехай хтось створює водорості, хтось – морських мешканців, а хтось – морське тло. Разом розподіліть обов'язки та виберіть матеріали для своєї роботи.

★ Запросіть друзів і подруг та розкажіть їм про ваше море.

Музика скла

- ▶ Послухай дивовижне виконання музики **Вольфганга Амадея Моцарта** на скляній гармонії.

Скляна гармонія – це музичний інструмент зі скляних кілець різного розміру. Торкання кілець мокрими пальцями утворює особливий музичний звук.

- 👥 Опишіть звук скляної гармонії.
- ▶ Схожий звук можна отримати й іншим способом. Послухай п'єсу **Еріка Саті**. На чому грає дует?

Творимо музику

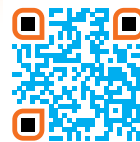

- ▶ Перегляньте відеоексперимент. Разом із учителем / учителькою створіть музику скла.
1. Візьміть однакові келихи на тонкій ніжці та наповніть їх різною кількістю води.
 2. Подивіться, як учитель/учителька, притримуючи келих за ніжку, рухатиме по його обідку мокрим пальцем.
 3. Спробуйте зробити те саме з іншими келихами. Як залежно від кількості води в них змінюється висота звуку?

- 📖 Вивчіть пісню **“Мов котик пухнастий”** (слова **Тетяни Строкач**, музика **Олени Ільницької**).

Творчість не має меж

svitdovkola.org/art2/41

Для творчості не завжди потрібно багато. Може бути достатньо одного кольору й гарної фантазії для того, щоб створити красу.

- Намалюйте нашвидкуруч зимову композицію простим олівцем. Поміркуйте та обговоріть, як ви передали зиму сірим кольором.

Чорний, сірий, білий

- Розглянь анімалістичні картини **Меттью Джинса**. Чим, на твою думку, вони особливі?

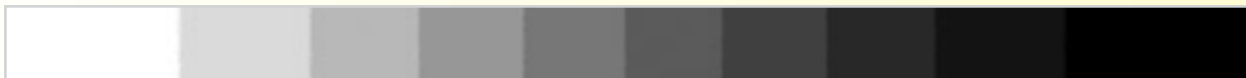

- ★ Пофантазуй, що роблять тварини.
- ★ У якій картині ти бачиш рух? Як художнику вдалося його зобразити?
- ★ Як ти вважаєш, чи вистачає в картинах барв?

Анімалістична картина

Художник майстерно використав відтінки сірого кольору, щоби зображення вийшло таким правдоподібним.

Музика в долоньках

▶ Послухай музику, яку виконують без музичних інструментів. Автор Стів Райх назвав свій твір “Clapping Music” (“Музика плескань”).

- ★ Поміркуй, що означають білі та чорні кружечки на відео. На що вони схожі?
- ★ Чи потрібні ноти, щоб записати цей твір? Чому?

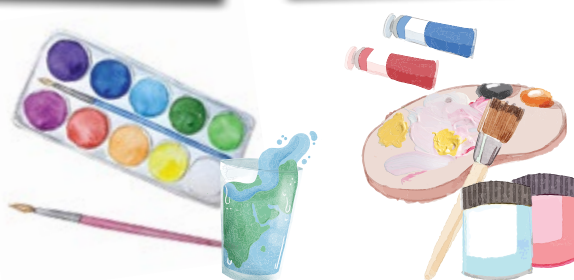
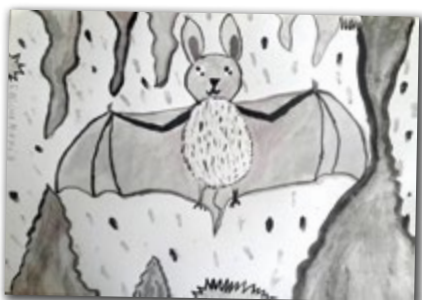

👏 Створіть музику долоньками. Спочатку плескайте разом один ритм. А потім спробуйте різні ритми.

Малюєм одним кольором

👉 Намалюй тварину одним кольором. Кого ти хочеш зобразити? Яка фарба для цього підійде найкраще? Поекспериментуй.

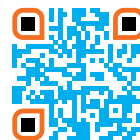

Щоб отримати вігтінки, гуаш змішують з білилом, а акварель можна розвести водою.

🖼️ Зробіть виставку своїх малюнків. Чого ви можете одне в одного повчитися? Що важливо, коли малюєш одним кольором?

Хочемо — можемо

svitdovkola.org/art2/42

Зробити комусь приємно — зовсім не складно. Треба захопити, покликати спільних друзів, разом придумати сюрприз і втілити його з душею.

 Зробіть комусь із класу сюрприз за дві хвилини. Це може бути віршик, малюнок, комплімент, пісенька.

Невігадана казка

 Подивися, як на ілюстрації **Александри Шмідт** звірята влаштували ведмедику сюрприз. Що вони зробили?

★ Який настрій панує в ілюстрації? Які звуки в ній лунають?

 Уяви, який святковий концерт влаштували звірята. На яких інструментах вони грають? Як звучить оркестр?

 Вибери інструменти й зіграйте пісню, яка може звучати на казковій лісовій галявинці.

 Чи можете ви влаштувати свято в класі? Що для цього потрібно? Разом створіть для себе приємний подарунок.

Найдавніші ударні інструменти

Послухай п'єсу Людмили Шукайло. На якому інструменті виконано музику? А про який інструмент ідеться в п'єсі?

Скрипка

Піаніно

Труба

Барабан

★ Що допомогло впізнавано змалювати інструмент?

Барабан – найдавніший відомий ударний музичний інструмент.

У симфонічному оркестрі використовують **литаври**. Їх можна налаштувати на певну висоту звуку. Литаври в Україні відомі з давніх часів: це був музичний інструмент Війська Запорозького.

Литаври

Барабан власноруч

Створи барабан з підручних матеріалів. Випробуй на ньому різні палички: олівці, ручки, пензлики тощо.

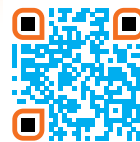
- ★ Чи однаковий звук від різних паличок?
- ★ Як зробити барабани з різним звуком?

Вивчіть співаночку. Виконайте її під супровід ваших барабанів.

- ✓ В симфонічному оркестрі є литаври й барабан –
- ✓ Це ударні інструменти, що гримлять, мов ураган!
- ✓ Інструменти ці ударні всім відомі з давніх літ:
- ✓ Закликали запорожців в переможний йти похід!
- ✓ Про литаври заспіваймо, }
- ✓ З барабанами пограймо! }

Двічі.

svitdovkola.org/art2/43

Митці й мисткині помічають незвичайне в тому, що ми бачимо повсякчас. Вони прикрашають буденність, дивують нас і тішать своїми витворами.

Розкажіть одне одному, які речі прикрашають ваші домівки. Можливо, якісь із них ви створили власноруч?

Маленькі світи довкола

Поринь у мініатюрні світи, які створив Тацуя Танака з маленьких фігурок і буденних речей.

- ★ Які буденні речі використав майстер?
- ★ Чому роботи митця так цікаво розглядати?
- ★ Чи хотілося б тобі опинитися в мініатюрному світі?

Виберіть одну з робіт майстра та розкажіть за нею історію.

Подивися навколо і пофантазуй. На що схожі звичайні речі? Чи можна з них зробити твір мистецтва? Як саме?

Музика, що звеселяє

▶ Послухай “Жартівливу п’єсу” Мирослава Скорика (із циклу “З дитячого альбому”). До якої мініатюрної історії Тацуї Та-наки вона пасує найкраще? Чому ти так вважаєш?

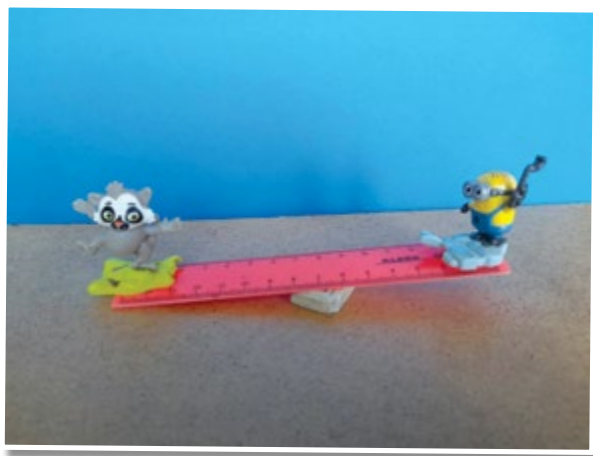
- ★ Як змінюється музика? Який фрагмент у ній повторюється?
- ★ Добери до музики рухи та станцюй під неї.

Потрібні речі під рукою

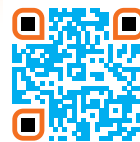
✎ Створи власну композицію з маленьких іграшок, виліплених чоловічків та всього того, що є перед очима.

✎ Зроби кілька світлин своєї роботи та вибери з них найкращу.

🔍 Поміркуй, який куточок удома може прикрасити твоя робота.

Краса в легкості

svitdovkola.org/art2/44

Деякі мистецькі твори й виступи здаються нам напрочуд легкими й невимушеними. Але насправді за зовнішньою легкістю стоїть фантастична праця і терпіння.

 Відчуйте себе артистами. Привітайтеся одне з одним рухами й пісеньками. Що було складніше?

Мереживні картини

 Розглянь картини з ниток **Агнеш Герцег**. Що ти бачиш?

★ Уяви себе екпертом/експерткою з мистецтва. Розкажи про мереживні картини так, щоб іншим захотілося на них подивитися.

Дует музики та рухів

- ▶ Послухай музику **Ріккардо Дріго**. Яка вона? Який танець ти під неї уявляєш? Покажи, рухаючись суголосно музиці.
- ▶ Подивися варіацію з балету **“Арлекініада”** на музику Р. Дріго.
 - ★ Що робить танець таким легким? Які рухи дібрано до музики?

Легка співаночка

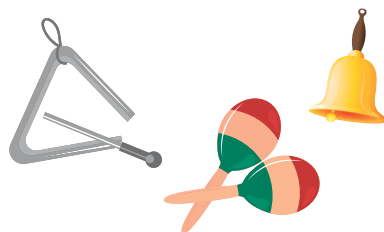
 Вивчіть **“Легку співаночку”**. Сядьте рівненько, співайте легко, робіть вдих у правильних місцях.

- ∨ Легкий вітерець ∨ легенько дунув,
- ∨ Поринув легенько ∨ у пісню легку.
- ∨ Розлого у небо вона як війнула!
- ∨ І піснею вітру до нас повернула.

*Легке дмухання тричі.
Легке плескання тричі.
Руки догори. Голосніше.
Руки донизу. Тихіше.*

 Додайте до співаночки супровід на “легких” шумових інструментах.

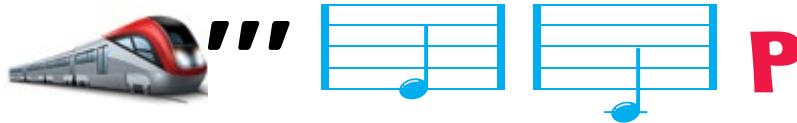
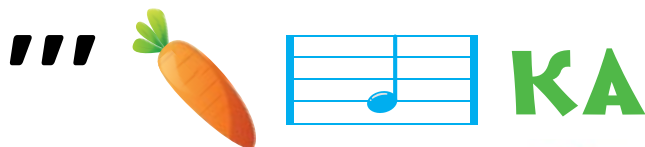
 Створи з того, що є під рукою, свій шумовий інструмент для пісеньки вітру. Виконай співаночку в супроводі свого інструмента.

Нотні загадки

 Пригадай ноти і дізнайся, яка городина “заховалася” в ребусах.

 Вигадай нотну загадку та загадай її в класі.

У світі народної казки

svitdovkola.org/art2/45-46

Віг задуму вистави до прем'єри – складний шлях: потрібні зусилля багатьох людей, щоб вистава вдалася. Запрошуємо всіх у театр!

Пригадайте всіх персонажів української народної казки "Івасик-Телесик". Покажіть їх рухами.

Показуємо казку

Розглянь ілюстрації Катерини Штанко. Як художниця відобразила характери Івасика-Телесика і змії?

- ★ Які кольори використано?
- ★ Що вони можуть розповісти про хлопчика й відьму-змію?

Влаштуйте драматичну виставу за епізодом казки про Телесика.

- ★ Як рухатимуться персонажі казки? Який у них буде голос?
- ★ Що допоможе передати особливості їхніх характерів?
- ★ Покажіть засобами пантоміми Івасика-Телесика, маму та змію. У чому буде різниця?

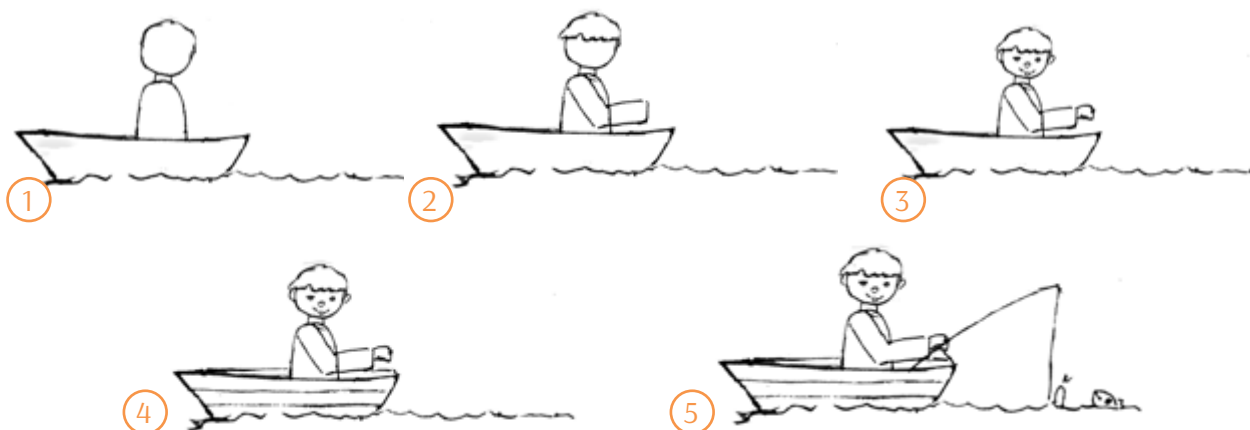

Подивися мультфільм про Івасика-Телесика (пісню написав **Олександр Шевченко**).

- ★ Як художники-мультиплікатори змалювали персонажів казки?
- ★ Як у мультфільмі показали, що це – українська казка?

 А як ти уявляєш персонажів казки "Івасик-Телесик"? Намалюй.

Співаємо казку

 Уяви голоси мами Телесика та змії. Яка між ними різниця? Вигадай мелодію та проспівай, як вони кличуть хлопчика.

V Івасику, Івасику,
 V Приплинь, приплинь до бережка,
 V Я дам тобі їсти-пити
 V І хороше походити.

* Що допомогло Телесику розпізнати обман?

 Послухай два фрагменти опери **Мирослава Волинського** "Івасик-Телесик". Чи так ти уявляв / уявляла персонажів казки?

* Опиши музику, яку дібрав композитор для опису мами Телесика і змії.

 Добери шумові інструменти й відтвори різні епізоди казки: на Івасика чатує лихо; хлопчик розпізнає обман змії; відьма забирає Телесика; гусеня рятує його; хлопчик повертається до батьків.

Нотні загадки

 Прочитай назви рослин, які загадали нотки.

i = e

Т

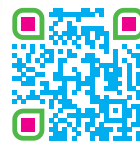

''

БУ

Мріємо і винаходимо

svitdovkola.org/art2/47-48

Творчі люди любляють фантазувати. Твори мистецтва можуть навіть надихати вчених на сміливі винаходи. Зараз ми в цьому переконаємося!

Чи згодні ви, що винаходи скрізь довкола нас? Називайте по черзі винаходи, якими користуєтеся ви або ваші рідні.

Наукові фантазії

Роздивися картину Яни Фефелової. Що в ній реальне, а що – вигадане?

- ★ Як гадаєш, хто цей чарівний мандрівник? Про що він думає? Що відчуває? Яку мелодію наспівує?
- ★ Куди летить чоловік? Чому він подорожує вночі?
- ★ Що це за диво-транспорт? Як він рухається? Чи заважає комусь? Як його можна назвати?
- ★ Чим особливий стиль художниці? Як би ти назвав / назвала картину?

Об'ємні фарби

Створи власноруч незвичайні об'ємні фарби.

1. Налий в окрему ємність клей ПВА.
2. Додай стільки ж піни для гоління. Перемішай.
3. Додай трохи фарби і ще раз перемішай.
4. Досліді, який колір матиме фарба після висихання.
5. Зроби об'ємні фарби різних кольорів і малюй.

Техномузика

▶ Послухай композицію “Сфера” Клеменса Хеберта, відомого як **Creo**. Чим незвичайна ця музика?

- ★ Які музичні фрагменти і як часто повторюються в композиції? Чи чув / чула ти щось подібне раніше?
- ★ Поміркуй, на яких інструментах можна зіграти таку музику.

Це музика **техно**, яка особлива механічним ритмом, багаторазовими дрібними повтореннями та штучним звуком. Створювати таку музику можна на **комп'ютері** та електронних музичних інструментах, наприклад **синтезаторі**.

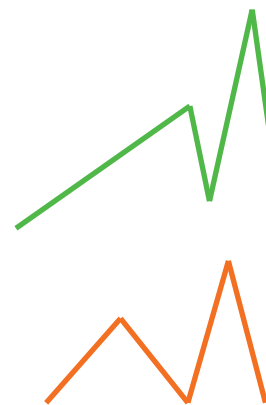
- ★ На який музичний інструмент схожий синтезатор? А чим відрізняється від нього?

👥 Виконайте танець роботів під музику Creo.

Музика роботів

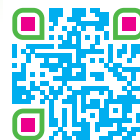
🔍 Поглянь, як роботи згенерували мелодію та лінії до неї.

- ★ Яка лінія, на твою думку, точніше передає мелодію? Чому? Що враховували роботи, коли малювали?

▶ Вивчіть пісню “Всі ми потрібні” (слова і музика Лесі Горової).

Краса нічного міста

svitdovkola.org/art2/49

На картині не завжди потрібно чітко вимальовувати кожен деталь. Створити образ допоможуть гарно пігібрані кольори, форми, невеличка лінія або навіть пляма.

Привітайтеся жестами. Чи в усіх це вийшло однаково?

Місто перед сном

Роздивися міський пейзаж Юстини Копані. Чим він особливий?

- ★ Як гадаєш, чому художниця дібрала саме такі кольори?
- ★ Чи хочеш ти побродити цим містом? Чому?
- ★ Що би змінилося, якби художниця дібрала лише холодні кольори?
- ★ Які звуки ти “чуєш” у картині? Чому саме такі?

Музика нічного міста

Послухай “Маленьку нічну серенаду” (частина 4) Вольфганга Амадея Моцарта. Зверни увагу, як упевнено диригентка Рут Райнгардт керує оркестром.

- ★ Опиши музику. Зверни увагу на темп, настрій, зміну гучності.
- ★ Уяви себе диригентом / диригенткою. Які рухи допоможуть тобі передати характер музики?
- ★ Чи могла б ця музика звучати в місті з картини Юстини Копані?

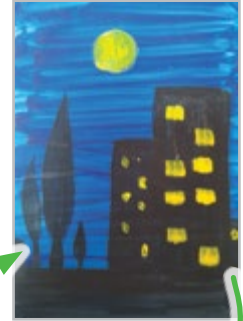
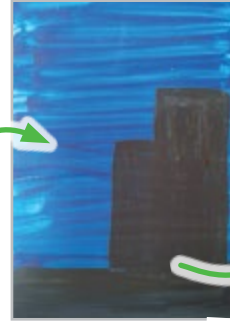
Моє місто

Як увечері змінюється твоє місто або селище? Намалюй це фарбами.

1

Малюнок гуашшю

2

Малюнок аквареллю

Створіть виставку "Наше місто / селище". Розкажіть про свої роботи. Чи всі вони є пейзажами?

Як ви ставитеся до свого міста / селища? Що ви можете зробити, щоб воно стало ще кращим?

Чудеса та мистецтво

svitdovkola.org/art2/50

Мистецтво може чинити магію та переносити нас у казку. Але маємо пам'ятати, що за цим стоїть величезна праця багатьох талановитих і наполегливих людей.

Пригадайте різні твори мистецтва про магію: картини, скульптури, музику, вистави, мультфільми. Чим цікавий кожен з них?

Кіномагія

Подивися трейлер фільму **Кріса Коламбуса "Гаррі Поттер і філософський камінь"**, який є екранізацією однойменного твору **Джона Роулінг**.

- * Про що цей фільм?
- * Чим фільм відрізняється від мультфільму?

Трейлер – коротке відео про твір (фільм, мультфільм, комп'ютерну гру), що заохочує з ним ознайомитися. Зазвичай трейлер складають з найбільш видовищних уривків твору.

Музична магія

- Поміркуйте, що у фільмі створює чарівну атмосферу.
- Послухай головну музичну тему до фільмів про Гаррі Поттера композитора **Джона Вільямса**. Розкажи про свої враження.
- * Які музичні інструменти ти почув / почула? Зверни увагу, як різні інструменти по черзі ведуть мелодію.

Таємничі звуки дзвіночків на початку музики створює **челеста** – музичний інструмент, за формою схожий на піаніно.

- Поділіться своїми враженнями від музики. Чи пасує вона до чарівної історії?

Балетна магія

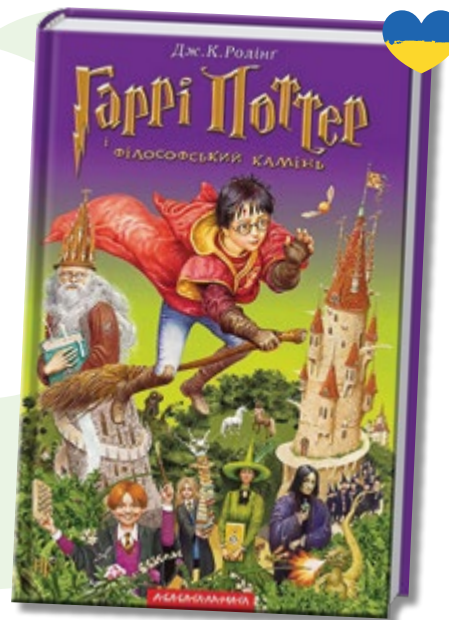
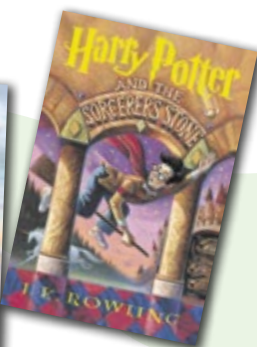

- Уяви танець на музику з фільмів про Гаррі Поттера. Покажи рухи, що пасують до цієї музики.
- Подивися, як балерина **Еллен Вільямс** танцює під музику Джона Вільямса.
 - Які особливі балетні рухи тобі запам'яталися?

Магія ілюстрацій

- Твори Джоан Роулінг були перекладені багатьма мовами світу. Поглянь, яку обкладинку створили для українського видання ілюстратори **Владислав Єрко** та **Віктор Баріба**.
 - Яке твоє враження від ілюстрації? Чи можеш ти назвати її магічною? Чому?
 - Чи бачив / бачила ти інші обкладинки книжок про Гаррі Поттера? Що на них було намальовано? Чим вони цікаві?

- Намалюй обкладинку до книжки про Гаррі Поттера.

На захисті природи

svitdovkola.org/art2/51

Мистецтво – це не лише про красу, а й про відповідальність. Мовою мистецтва можна розповісти про вагомі проблеми та закликати людство їх розв'язувати.

Які проблеми має розв'язати людство? Чому це важливо?

Бегемоти посеред міста

Розглянь арткомпозицію в Тайбейському зоопарку (Тайвань). Чому диких тварин розташували посеред міста?

Чи затишно тут бегемотам? Чи не заважають вони людям? А як почувуються люди біля них?

Чому диким тваринам краще жити у звичному середовищі? Що мають зробити люди, щоб так і було?

У ритмі гіпопотамів

Що ти знаєш про бегемотів, або, як їх іще називають, гіпопотамів? Покажи їх рухами. А які звуки їх краще опишуть: високі чи низькі? Поясни свою думку.

Виконай ритми. Який із них більше пасує гіпопотаму?

1

2

Африканські барабани

▶ Помандруй до Африки, батьківщини гіпопотамів. Послухай, як звучать африканські барабани.

- * Як змінюється звук барабанів?
- * Який іще інструмент ти помітив / помітила?

✎ Пригадай, які ще тварини живуть в Африці. Візьми барабан і добери ритми, які передадуть їхні рухи.

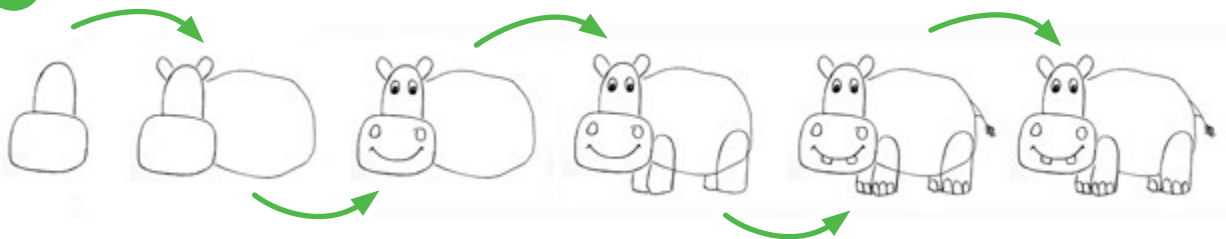
Наша композиція

🔍 Чи бачив / бачила ти бегемотів на власні очі? Пригадай, які це тварини, або знайди відео з ними.

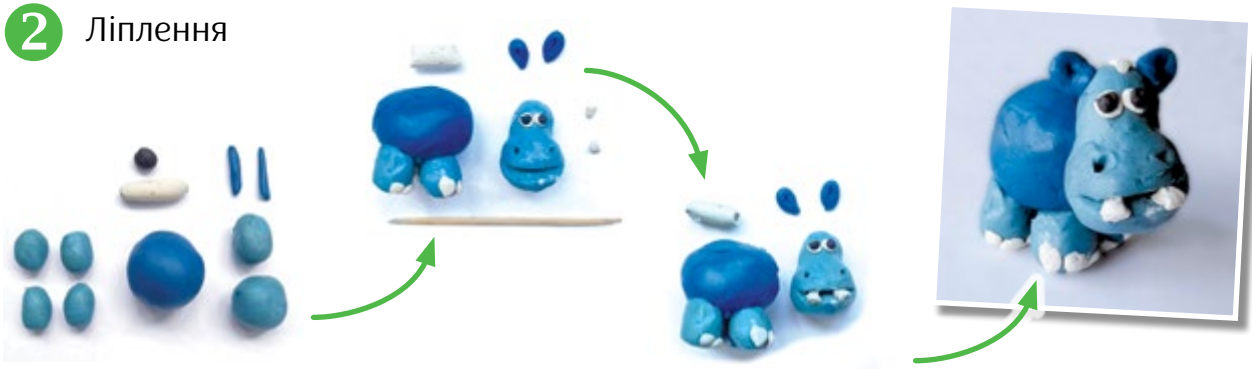
- * Добери п'ять слів, щоб описати бегемота.

✎ Створи свого бегемота. Як ти це робитимеш?

1 Малювання

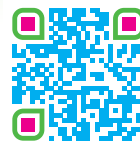
2 Ліплення

👥 Створіть виставку "Бегемотики" з ваших малюнків. Роздивіться всі роботи. Розкажіть про кожну з них.

👥 Створіть композицію зі зліплених вами бегемотиків. Вигадайте і розкажіть за нею історію.

З минулого в сучасне

svitdovkola.org/art2/52

Вигатні твори мистецтва сучасні завжди. Але митці й мисткині можуть переосмислювати та по-новому втілювати творчі набання інших часів.

Послухайте фрагменти української народної колискової **“Котику сіренький”** у традиційному й новітньому виконанні. Які відмінності ви помітили?

Слухаємо, малюємо і рухаємося

Послухай музику **Людвіга ван Бетховена** у виконанні **Айнав Ярден**. Розкажи про свої враження. Придумай назву до твору.

★ Опиши музику. Як змінюється її темп, гучність, настрій?

Які з цих дитячих малюнків, на твою думку, описують музику?

А що уявляєш ти, слухаючи цей музичний твір? Намалюй.

Відчуй музику, добери до неї рухи і станцюй.

- ▶ Пригадай “Оду до радості” Людвіга ван Бетховена та подивися, як хореограф Моріс Бежар втілює її в балеті.

Пісня про байбака

Вивчіть і виконайте пісню “Байбак” (музика Людвіга ван Бетховена, слова Йоганна Вольфганга Гете, переклад українською Ніни Андрусич).

- ✓ У різних я бував краях,
- ✓ І мій байбак зі мною.
- ✓ Ходжу по селах і містах,
- ✓ І мій байбак зі мною.

Приспів:

- ✓ Учений милий байбачок,
- ✓ І він завжди зі мною.
- ✓ Єдиний в мене є дружок,
- ✓ І він завжди зі мною.

Як ти уявляєш байбака? Яка це тваринка? Спробуй знайти цікаві відомості про неї та розкажи іншим.

Таємниці ноток

Музика в нотному записі складається з тактів. Їх відокремлюють вертикальні лінії на нотоносці – тактові риси.

Роздивися нотний запис. Порахуй кількість тактів.

Змальовуємо весну

svitdovkola.org/art2/53-54

Люди по-різному уявляють весну, мають про неї різні спогади. Тож і у творах мистецтва весняний настрій можна передати по-різному.

Пригадайте, чим весна особлива. Створіть весняний настрій: по черзі назвіть по одному весняному слову.

Перші квіти весни

Роздивися ніжний сонячний натюрморт **Тетяни Яблонської "Підсніжники"**. Як художниця створила весняний настрій?

- * Як гадаєш, чому майстриня дібрала такі світлі барви?
- * Чому зображено саме підсніжники?

Зверни увагу: білі квіти майже зливаються із сонячним світлом, але їх добре видно.

- * Які ще первоцвіти ти знаєш?
- * А які хочеш намалювати?

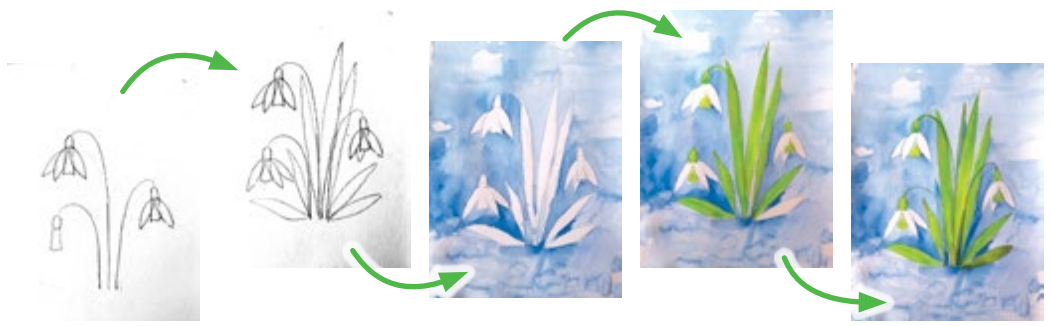
Весна моїми очима

Уяви й намалюй свої улюблені первоцвіти.

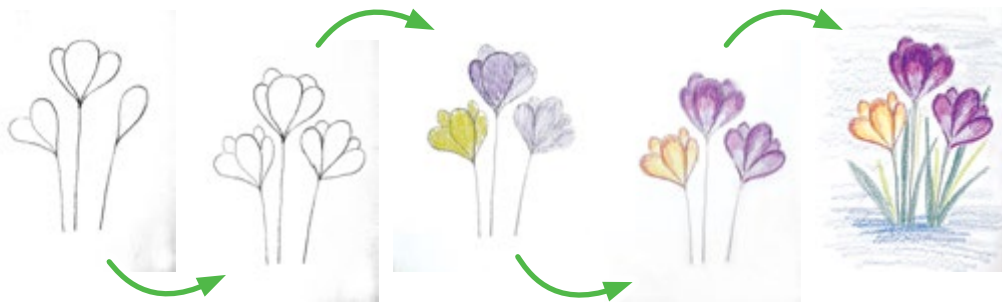
1

Малюнок аквареллю

2

Малюнок кольоровими олівцями

✳ Чи вдалося тобі зобразити все так, як ти уявляв / уявляла?

Пісня без слів

▶ Послухай “Весняну пісню” Фелікса Мендельсона. На якому музичному інструменті виконано твір?

✳ Який інструмент ти б додав / додала?

▶ Послухай твір в іншому виконанні. Який інструмент приєднався? Яке виконання тобі сподобалося більше?

✳ Як гадаєш, чому цю п'єсу названо піснею? Про що вона?

✳ Уяви весняний хор. Які образи будуть у співаків і співачок?

Зустрічаємо весну!

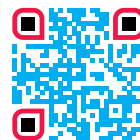
Вивчіть пісню “Ой ти, красна весно” – старовинну веснянку, записану поціновувачем національної спадщини **Леопольдом Яценком** у селі Великому Оріховому Волинської області.

Цю пісню співають тільки навесні, тому вона називається **календарною**, або **сезонною**. У ній – розмова з весною і пробудженою землею.

Заспівайте веснянку натхненно в помірному темпі.

✓ Ой ти, красна весно, ✓ що ти нам принесла?
 ✓ Ду-лу-лу, ду-лу-лу, ✓ що ти нам принесла?
 ✓ Хлопцям по кийочку, ✓ дівкам по віночку.
 ✓ Ду-лу-лу, ду-лу-лу, ✓ дівкам по віночку.

Весняне різнобарв'я

svitdovkola.org/art2/55

Весна – дуже яскрава пора року. Після завершення блідої зимової пори весна майорить усіма кольорами веселки й чарує своєю квітучою красою.

Розкажіть про весняні барви. Які з них ми вже бачимо надворі? Які весняні квіти вже цвітуть, а які з'являться пізніше?

Щедрий різноцвіт

Роздивись ілюстрацію Ольги Кваші "Квітковий базар".

- * Чому художниця саме так назвала твір?
- * Які квіти продають на базарі? Де ще можна побачити таку красу?
- * А що видно вдалині? Як художниця це зобразила?

Музика весни

Послухай пієсу Жанни Колодуб "Веснянка". Про що вона?

- * Який настрій у музики? Як вона змінюється? Як гадаєш, чому?
- * Покажи під музику пробудження весняних рослин після довгої зими.

Виставка квітів

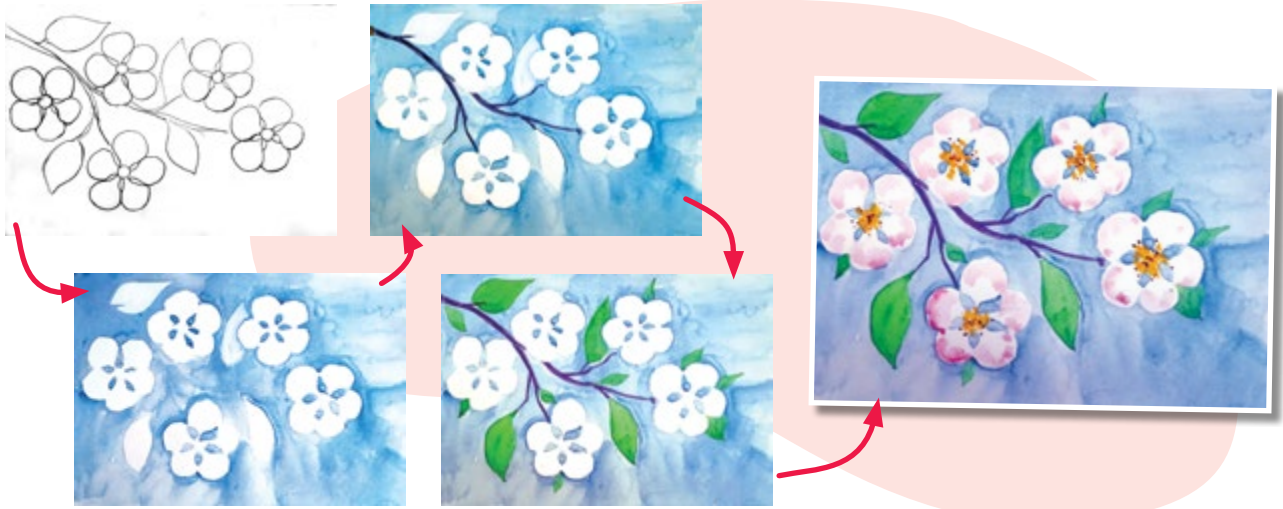

Уяви весняну квітку, яку ти хочеш зобразити. Чим вона особлива? Як ти це покажеш, щоби всі її впізнали?

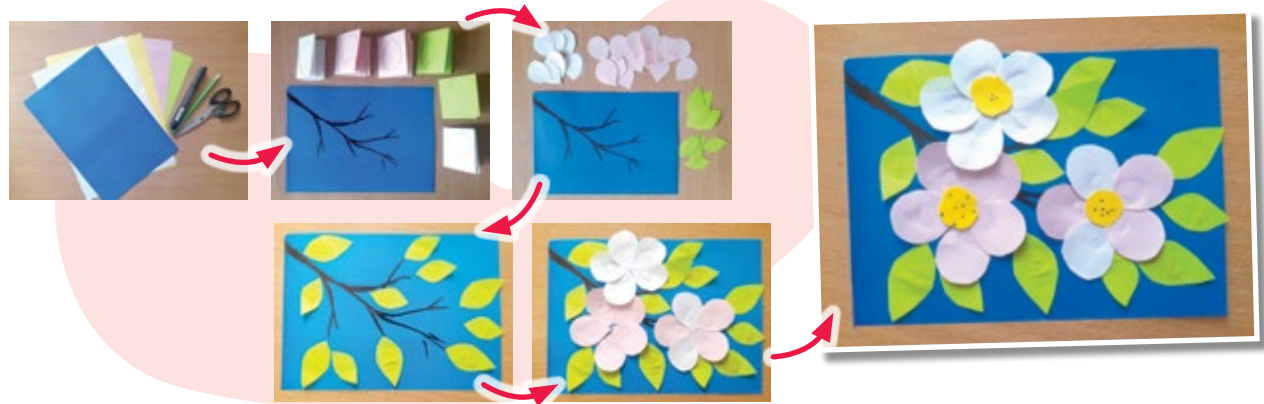

Вибери, що ти робитимеш: малюнок чи аплікацію. Утіть свій задум, користуючись порадами.

1 Малюнок (акварель)

2 Аплікація

- * Чи все тобі вдалося так, як ти планував / планувала?
- * Чим ти пишаєшся? А над чим хочеш іще попрацювати?

Влаштуйте виставку квітів та розгляньте роботи одне одного.

- * Пригадайте назви весняних квітів. Які з них ви зобразили?
- * Кого ви хотіли б запросити на виставку? Поміркуйте, як це краще зробити, та презентуйте гостям свої роботи.

У веснянім цвіті

svitdovkola.org/art2/56

Весна-чарівниця прикрашає все навколо. Особливо вражають дерева у веснянім цвіті. Прокидаючись після довгої зими, вони дарують нам свою пишну красу.

Уявіть, що до вас завітала пані Весна. Що вона розповість вам про свою щорічну роботу?

Весна в розквіті

Роздивися пейзаж **Вадима Одайника**. Назви картину. Як художник зобразив свято весни? Як зробив пейзаж таким ошатним?

Музичний пейзаж

Послухай весняну музику **Богдани Фільц**. Чи чуєш ти в ній дзюрчання струмочків, веселі пісеньки птахів? А що іще? Намалюй те, що уявляєш.

- ★ Розкажи під музику про пані Весну та покажи, як вона крокує.
- ★ Які шумові інструменти гарно доповнять твір та допоможуть розповісти більше про весняну пору?

Дарунки весни

Вивчіть старовинну подільську веснянку “Пришла весна з квітами”. Заспівайте її в помірному темпі, чітко вимовляючи слова. Беріть дихання правильно та стежте за інтонацією.

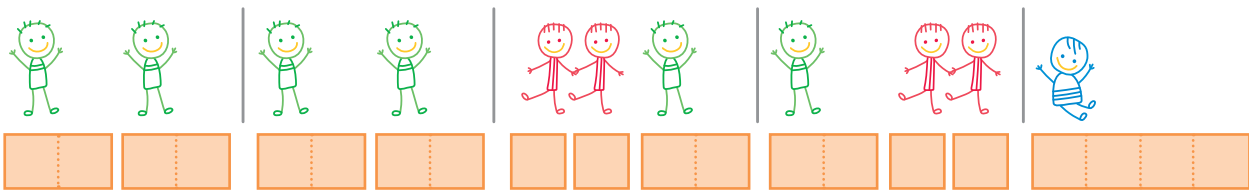
- ✓ Прийшла весна з квітами, ✓ з зеленими вітами,
- ✓ Принесла нам літечко, ✓ запашнеє зіллячко,
- ✓ Всім дівчатам по вінку ✓ з хрещатого барвінку,
- ✓ А хлоп'ятам батіжки ✓ випасати корівки.

Ритми і такти

Проплескай ритмічний ланцюжок. Зверни увагу на такти. Чим вони відрізняються, а що в них спільного?

Порахуй, скільки квадратів під ритмиками в кожному такті. На що це вказує?

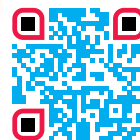
Виберіть шумові інструменти й зіграйте дуєтом ритмічний ланцюжок. Вигадайте до нього завершення.

1 партія											
2 партія	X			X							?

Вивчіть і заспівайте пісню “Українці, ми – єдина сім’я” (слова Ірини Зінковської, музика Володимира Будейчука).

Крізь простір і час

svitdovkola.org/art2/57

Радо запрошую всіх в автомобіленаріум! Розгляньмо вишукані автомобілі минулого та фантастичний транспорт майбутнього. Обіцяю: буде захопливо!

Поміркуйте, що таке “автомобіленаріум”. Придумайте інші слова, що закінчуються на “аріум”. Що ними можна назвати?

Дім машин

Роздивіться фрагмент картини **Віктора Зінченка “Автомобіленаріум”**. Позмагайтеся, хто знайде на ній найбільше машин. Які автомобілі з минулого, а які з майбутнього?

Ця картина прикрашає одну зі стін Київського міського автотоклубу. На світлині – автор у процесі роботи.

- ★ На що схоже змальоване на картині приміщення? На музей, автосервіс чи щось інше? Чому ти так вважаєш?
- ★ Який автомобіль тебе зацікавив найбільше? Чим саме? Назви його.

Поїзд рушає

▶ Послухай п'єсу **Сергія Борткевича "Відправлення потяга"**. Уяви, що в ній змальовано.

- * Чому темп музики прискорюється? Що хотів передати композитор?
- * Чи всі пасажери у твоїй уяві встигли на потяг?

Наша автовиставка

Створіть власний автомобіленаріум. Ви будете малювати, ліпити з пластиліну чи створите саморобки? Зобразите автомобілі минулого, сьогодення чи майбутнього? Може, додасте світлини?

1 Малюнок

2 Витвір з пластиліну

3 Саморобка з картону

- * Оформте автомобіленаріум так, щоб його було цікаво розглядати.
- * Поміркуйте, кого і як ви запросите на виставку.
- * Потренуйтеся натхненно розповідати про свої автомобілі.

Рух у творах мистецтва

svitdovkola.org/art2/58

Скрізь довкола ми бачимо рух. Але зобразити його у творах мистецтва не просто! Для цього потрібна особлива майстерність і неабияка старанність.

Погортайте підручник. У яких творах мистецтва ви побачили рух? Як його вдалося передати?

Рух у живописі

Уважно роздивися картину **Александри Романо "Вічне Сонце"**.

- * Який час доби зображено?
- * Чи бачиш ти рух хвиль?
- * А мерехтіння сонця?
- * Як це передала мисткиня?

Стиль художниці видається наг-звичайно простим. Може зда-тися, що таку картину створити нескладно.

- * Як гадаєш, чи легко ство-рити таку картину? Поясни свою думку.
- * Чим дивує ця картина?
- * Розкажи про неї так, щоб її всі запам'ятали.

Рух у музиці

Послухай п'єсу **Володимира Птушкіна "Вічний рух"**. Повторюючи певний фрагмент, композитор немовби водить нас по колу в постійному русі.

- * Який музичний інструмент веде мелодію?
- * Який темп музики? Чому він такий?
- * Як ти розумієш п'єсу? Які твої враження?

Нескінченна пісенька

Прочитай текст української народної пісні “Був собі журавель”. Як гадаєш, чому її називають нескінченною?

✓ Був собі журавель
 ✓ та журавочка,
 ✓ наносили сінця
 ✓ повні ясельця.

✓ Наша пісня гарна й нова –
 ✓ починаймо її знову!
 ✓ Був собі журавель
 ✓ та журавочка...

(і так далі без кінця).

А тепер послухай, як виконують цю нескінченну пісню.

Проплескайте ритм пісні й заспівайте її.

Таємниця музики

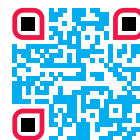

Уважно роздивися нотний запис. Чим такти відрізняються один від одного? А що в них спільного?

The image shows two staves of musical notation in 2/4 time. The first staff has a treble clef and a 2/4 time signature. It contains two measures: the first measure has two quarter notes, and the second measure has two quarter notes. Below the first staff are four orange boxes: the first three are solid, and the fourth is divided by a vertical dashed line. The second staff also has a treble clef and a 2/4 time signature. It contains two measures: the first measure has four eighth notes, and the second measure has a half note. Below the second staff are four orange boxes: the first three are solid, and the fourth is divided by two vertical dashed lines.

Зверни увагу, що сумарна тривалість звучання всіх нот у кожному такті однакова.

Мистецтво навколо нас

svitdovkola.org/art2/59

Навіть ігучи звичайною вулицею, іноді можна побачити дивовижу. Такі несподіванки надихають на творчість і вчать помічати довкола красу. Запрошую всіх на прогулянку!

Пригадайте вулиці вашого міста або селища. Що незвичайного на них можна побачити? Які ваші улюблені місця? Чим вони вам подобаються?

Рухомі піски

Завітай на незвичайну вулицю в Монреалі (Канада).

Пішоходам може здатися, що тротуар рухається. Такий ефект створюють криві різнокольорові лінії і дзеркальні кулі.

- * Уяви, що йдеш цією вулицею. Що ти відчуваєш?
- * Чи хотілося б тобі тут покататися на роликах або велосипеді? Чому?
- * Як би ти розповів / розповіла про цю вулицю знайомим?
- * Чи хочеш ти, щоб таке диво було біля твого будинку? Чому?

Музика-ритм

▶ Послухай загадкову музику композиторки **Дженніфер Гідон**.

- * Чи можна цю мелодію назвати незвичайною? Чи пасує вона до незвичайної вулиці в Монреалі? Чому?
- * Проплескай ритм музики. Чи складно тобі це?
- * Які музичні інструменти ти почув / почула? Які шумові інструменти можна додати? Спробуй це зробити.

Моя вулиця

✎ Уяви та намалюй незвичайну вулицю, яку ти б хотів / хотіла бачити у своєму місті або селищі.

- * Вибери, чим ти малюватимеш: акварельними фарбами, гуашшю, кольоровими олівцями чи фломастерами.
- * Поклади аркуш так, як потрібно для твого задуму, і малюй.

Влаштуйте виставку "Майбутнє нашого міста/селища". Презентуйте власні проекти та підготуйте запитання до однокласників й однокласниць щодо їхніх робіт. Ставтеся одне до одного з повагою.

svitdovkola.org/art2/60

Щоб твори мистецтва нас вражали, митці й мисткині повсякчас вигадують щось незвичайне. І ми з нетерпінням чекаємо на нові дивовижні творіння.

Уявіть світло, яке рухається. Де ви таке бачили? Якими були ваші враження?

Яскрава ніч

Роздивися картину “Венеція” Олександри Екстер. Художниця зобразила нічне місто геометричними фігурами.

- ★ Придивись уважно. Чи бачиш ти на цій картині рух? У чому саме?
- ★ Якими фігурами художниця зобразила будинки?
- ★ Які кольори передають темряву ночі й вогні великого міста?

Вуличне мистецтво

На вулицях рідного міста гарно проявити себе може кожний. Потрібно трохи наполегливості й сміливості. Подивися на вуличні танці в стилі “шафл”. Чи надихають вони тебе?

- ★ Чим особливі такі танці? На них цікавіше дивитися вдень чи ввечері? Чому, як гадаєш?
- ★ Які рухи повторюються? У якому темпі? Проплескай ритми танців.

Танець **шафл** (від англ. shuffle – човгання) характерний рухами, які імітують ковзання та створюють враження невагомості.

Спробуйте повторити рухи з відео та станцюйте всі разом.

У ритмі шафл

Розучіть і виконайте співаночку про танець шафл (слова **Ксенії Мостепан**, музика **Андрія Бедного**). Поки одні співатимуть, інші нехай підтанцювують. А потім поміняйтеся. Стежте за диханням і чіткістю вимови.

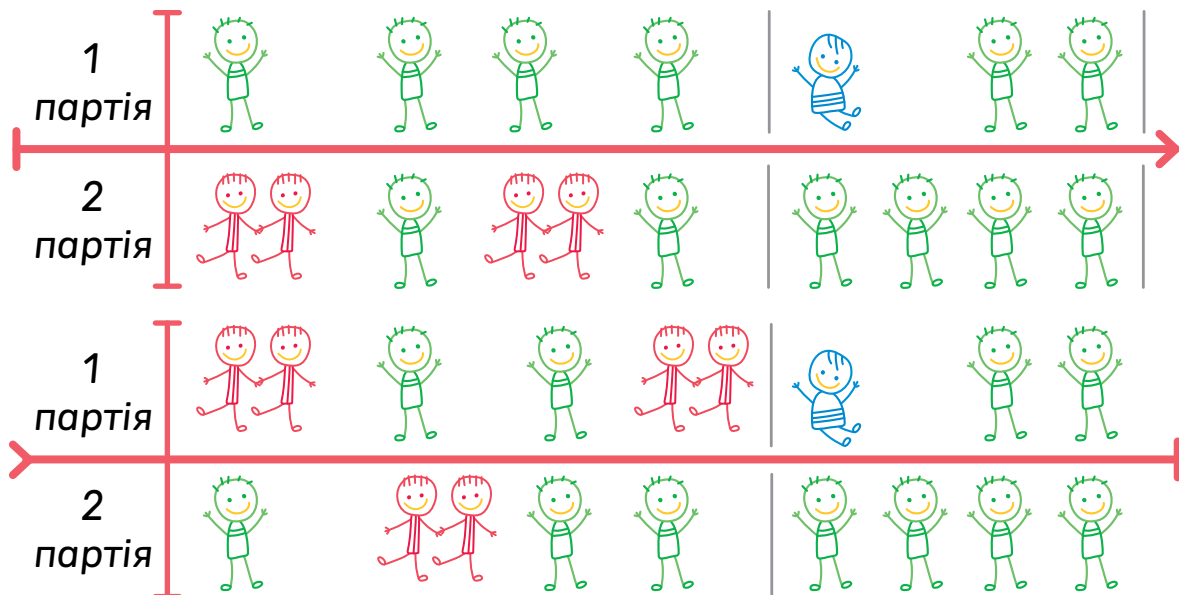
- ✓ Невагомі ми, ✓ не торкаємось землі:
- ✓ Наші рухи ✓ в стилі танцю шафл чарівні.
- ✓ Об'єднаймося всі разом у ритмі цім:
- ✓ Модний танець шафл пасуватиме усім!

Ритмічний оркестр

Розподіліть партії, виберіть шумові інструменти й зіграйте ритмічний ланцюжок оркестром. Зверніть увагу, як одні ритмики розташовані під іншими. Чому вони вишикувалися саме так?

Думка, закладена у твір

svitdovkola.org/art2/61-62

Митці й мисткині вкладають у твори власні думки, мрії, погляди. Вони прагнуть, щоб ми відшукували їхні ідеї, розмірковували, фантазували.

 Погортайте підручник і виберіть будь-який твір мистецтва. Спробуйте зрозуміти та пояснити іншим авторську ідею.

Таємниця диво-картини

 Роздивися картину "Кольоровий рух" майстрині декоративного розпису Ганни Собачко-Шостак. Що ти бачиш?

Люди бачать у картині різне: квіти, диво-дерево, птахів, ляльку-мотанку. Це надає твору особливої привабливості.

- ★ У чому мисткиня заховала рух?
- ★ Чим іще особлива картина?
- ★ Які елементи в ній однакові?
- ★ Які почуття викликає цей твір?

 Уяви свою диво-рослину. Намалюй її в декоративному стилі.

Музична козацька історія

▶ Послухай твір “Козак” колективу “B&B Project” (Bandura and Button accordion).

- ★ Як гадаєш, чому твір так назвали?
- ★ Що ти уявив / уявила слухаючи?
- ★ Покажи під музику рухи козака-захисника.
- ★ Розкажи про твір якомога більше.
- ★ Що ти знаєш про музичні інструменти, на яких грає дует?

Бойовий гопак

🔍 Вивчи співанку Світлани Садовенко на музику українського народного танцю “Поліський гопачок”. Дізнайся і запам’ятай значення незрозумілих слів.

- ✓ Затанцюють разом ✓ бойовий гопак
- ✓ “Характерник”, “Сокіл”, ✓ “Яструб” і “Жовтяк”!
- ✓ Тинки, повзунці, присядки, ✓ павучок і копняки
- ✓ Традиційно загопцюють ✓ наші славні козаки!

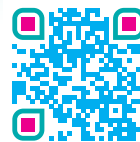
“Характерник”, “Сокіл”, “Яструб” і “Жовтяк” – це рівні майстерності в бойовому гопаку.

Тинки, повзунці, присядки, павучок і копняки – це назви характерних рухів бойового гопака.

🎭 Виконайте співанку так, як танцюють бойовий гопак: емоційно й завзято. Чітко вимовляйте кожне слово.

🔍 Підсумуй, що нам допомагає зрозуміти авторську думку, закладену у твір. Як митці й мисткині спілкуються з нами?

Казка поряд з нами

svitdovkola.org/art2/63-64

Як можна поринути в казку? Читаючи, звісно. Але це не єдиний спосіб! Добрі, чарівні ілюстрації так само вмить перенесуть нас у казковий світ.

Влаштуйте гру. Хай хтось загадає казкового персонажа, опише його або покаже рухами. А решта нехай відгадають казку, з якої цей персонаж.

Гарбузова казка

Роздивись усміхнену ілюстрацію Скотта Густафсона.

- ★ Що передає настрої друзів?
- ★ Де вони і що роблять?
- ★ Що тут казкове, а що реальне?
- ★ Чому будиночок створено саме з гарбуза? У ньому затишно?
- ★ З яких іще овочів можна створити казкову домівку? Хто в ній житиме?

Вигадайте історію за ілюстрацією та інсценуйте її.

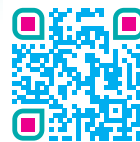

Придумайте початок і кінець вашої історії. Назвіть її. Створіть про неї альбом малюнків або невеличкий комікс. Подаруйте книжечку малюкам у дитячому садку.

Комікс – це розповідь, подана в послідовних малюнках, до яких зазвичай додають короткі тексти.

Дві сторони літа

svitdovkola.org/art2/65-66

Літо – радісна пора. Пориньмо в нього! Відчуймо тепло сонячних променів, легкий вітерець, пряний запах квітів, свіжість літнього дощу.

 Обговоріть, чим особливе літо. Ви чекаєте на нього? Чому?

Сонячна галявинка

 Розглянь картину **Каролін Бліш**. Як художниця передала літнє сонячне світло й тепло?

- * Що зацікавило дівчинку?
- * Як гадаєш, який у неї настрій?
- * А про що вона може думати?
- * Як дівчинка ставиться до природи? Що на це вказує?
- * Уяви себе в картині. Що ти бачиш, чуєш, відчуваєш?
- * А як ти уявляєш літо?

 Намалюй про літо пейзаж, натюрморт або щось інше.

 Влаштуйте літній вернісаж та розкажіть про свої улюблені літні розваги.

Літо в музиці

▶ Послухай твір **Антоніо Вівальді** з циклу **“Чотири пори року”**.

- ★ Опиши музику. Чи пасує вона до картини Каролін Бліш? Чому ти так вважаєш?
- ★ Який музичний інструмент веде мелодію?

★ Як гадаєш, яке літнє явище змалював композитор?

▶ Ти щойно послухав/послухала **“Шторм” Антоніо Вівальді** у виконанні оркестру. А тепер послухай, як цей твір виконує дует **“2CELLOS”**.

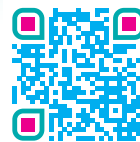
- ★ Чи справдилися твої здогадки щодо того, яке природне явище змалював композитор?
- ★ Яке виконання музики тобі сподобалося більше? Чому?
- ★ Як гадаєш, на якому музичному інструменті грає дует? Опиши звук цього інструмента.

Це **віолончель** – струнний смичковий музичний інструмент, який використовують у симфонічних оркестрах.

▶ А тепер поглянь, як майстерно хореограф **Томас Едур** передав шторм у танці. Зверни увагу, як точно кожний рух танцюристок **“лягає”** на музику Антоніо Вівальді.

✋ А як би ти передав / передала рухами цю музику? Покажи свій танець. Щоб зобразити вітер було легше, візьми хустку або стрічку.

svitdovkola.org/art2/67-70

Митці й мисткині сміливо фантазують і терпляче експериментують. Тож будь-що в їхніх руках може перетворитися на дивовижу.

Спробуйте перетворити щось звичайне на твір мистецтва. Чим гарна ваша робота? Що вона може прикрасити?

Кам'яні візерунки

Роздивися візерунки, які **Джон Формен** складає з каміння на березі моря. Чим вражає таке мистецтво?

★ Як митець добирає каміння: яких кольорів, розмірів? Як його розташовує? Як працює з піском?

Уяви себе на березі моря і послухай твір сучасного композитора **Андрія Фоміна**. Які в тебе відчуття, думки? Опиши музику.

Вийди на вулицю та збери матеріал для своєї роботи (наприклад листочки, камінці, шишки, жолуді). Створи свої незвичні візерунки, слухаючи музику Андрія Фоміна.

★ Сфотографуй свої роботи, щоби показати їх рідним. Зроби кілька світлин з різних точок. Вибери найкращу.

Повір в себе і в команду

Зберіть команду, у якій вам приємно працювати. Створіть спільний мистецький проєкт. Ідею для нього вигадайте самі або виберіть із запропонованих нижче:

- ★ Книжка казок або збірка коміксів.
- ★ Інсценізація захопливої історії.
- ★ Оркестр із саморобних шумових інструментів.

Працюючи в команді, допомагайте одне одному. Проявляйте увагу до праці кожного. Щастя!

Пригадай і йди вперед

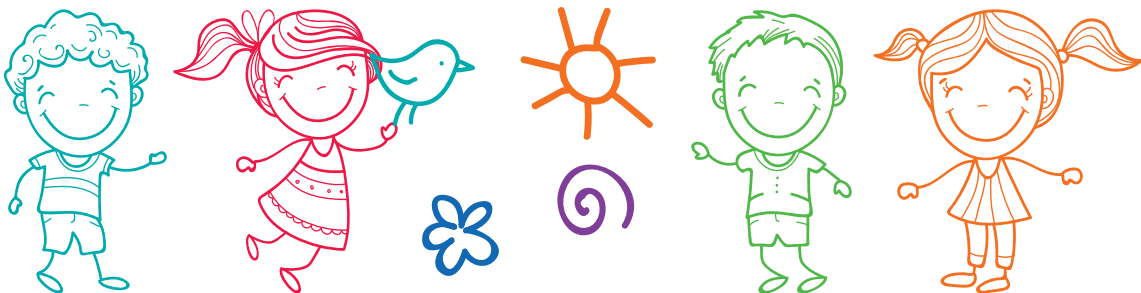
Які картини з підручника тобі найбільше запам'яталися? Зроби електронну галерею та захопливо про них розкажи. Що ти відчуваєш і пригадуєш, дивлячись на ці картини?

Розкажіть одне одному, якою своєю роботою в цьому навчальному році ви найбільше пишаєтеся.

Послухай музичні твори, які тобі цього року найбільше сподобалися. Розкажи про них. Як вони змінюють твій настрій? Чи хочеться під них танцювати? Покажи музику рухами.

Влаштуйте концерт з ваших улюблених пісень і розспівок, вивчених у цьому році.

Гарного відпочинку! До зустрічі в 3 класі!

Зміст

ТЕМА 1. ЗМІНИ

Пора сміху та веселощів.....	4
Мандрівки до води.....	6
Осіння палітра.....	8
Осінні голоси.....	10
Ошатна краса України.....	12
Лісові новини.....	14
Ласощі й розваги.....	16

ТЕМА 2. ФАКТИ ТА ЗДОГАДКИ

Казка в нашій уяві.....	18
Ішла киця по роялю.....	20
Дивовижне місто.....	22
Скульптура на мить.....	24
Мистецькі жарти.....	26
Краса осіннього листя.....	28
Художні знахідки.....	30

ТЕМА 3. ТЕРИТОРІЯ

Країна свободи.....	32
Українські візерунки.....	34
Країна горців.....	36
Смачні картини.....	38
Почуття крізь мистецтво.....	40
Наші захисники й захисниці.....	42

ТЕМА 4. СПІЛЬНОТА

Співпраця в мистецтві.....	44
Творимо разом.....	46
Зимова казка.....	48
У передчутті свята.....	50
Місто у святковому вбранні.....	52
Новорічна казка.....	54
Пригадай і йди вперед.....	55

ТЕМА 5. ЦІННОСТІ

Таємниці в простоті	56
Голос, рухи, музика	58
Сніговики-веселуни	60
Перший виступ	62
З джерела народного	64

ТЕМА 6. ХОЧУ – МОЖУ – ТРЕБА

Мистецтво зі скла	66
Творчість не має меж	68
Хочемо – можемо	70
Мистецтво в повсякденні	72
Краса в легкості	74
У світі народної казки	76

ТЕМА 7. ІДЕЇ – ВІНАХОДИ – ВІДКРИТТЯ

Мріємо і винаходимо	78
Краса нічного міста	80
Чудеса та мистецтво	82
На захисті природи	84
З минулого в сучасне	86
Змальовуємо весну	88

ТЕМА 8. РУХ І ЧАС

Весняне різнобарв'я	90
У веснянім цвіті	92
Крізь простір і час	94
Рух у творах мистецтва	96
Мистецтво навколо нас	98
Світло і рух	100
Думка, закладена у твір	102

ТЕМА 9. ВСЕ ПОВ'ЯЗАНЕ З УСІМ

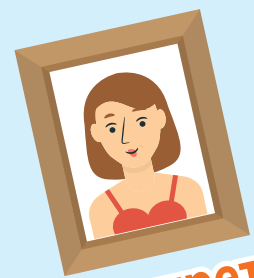
Казка поряд з нами	104
Дві сторони літа	106
Краса довкола нас	108
Пригадай і йди вперед	109

Образотворче мистецтво

Щоб твоя подорож світом мистецтва була легкою і захопливою, користуйся цими підказками.

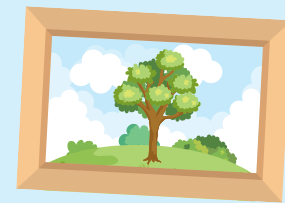
Графіка

Портрет

Натюрморт

Пейзаж

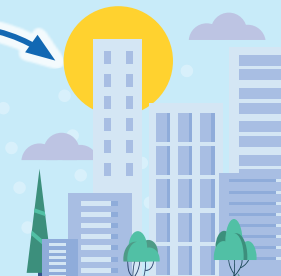
Анімалістична картина

Живопис

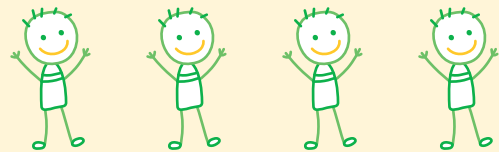
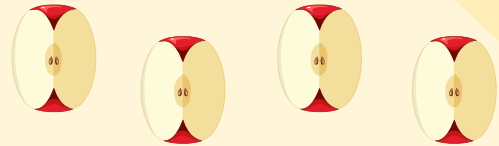

Скульптура

Архітектура

Музичне мистецтво

Ціла нота

Половинна нота

Четвертна нота

Восьма нота

До

Ре

Мі

Фа

Соль

Ля

Сі

Щоб розгадати музичні таємниці, звернися до ритмиків і нот.

А щоб описати музичні твори, скористайся хмарою слів.

ТИХО
СОЛО
ДУЕТ
ХОР
ОРКЕСТР
помірний
вокальна музика
інструментальна музика
повільний
ГОЛОСНО
ШВИДКИЙ

Навчальне видання
СТЕЦЕНКО Ірина Борисівна
САДОВЕНКО Світлана Миколаївна

Мистецтво

**Підручник для 2 класу
закладів загальної середньої освіти**

Рекомендовано Міністерством освіти і науки України

*Підручник відповідає Державним санітарним нормам і правилам
“Гігієнічні вимоги до друкованої продукції для дітей”*

Головний редактор *Олексій Андрусич*
Відповідальна за випуск *Ксенія Мостепан*
Редакторка *Ксенія Мостепан*
Коректорка *Наталія Дорожкіна*
Дизайн *Катерини Будзинської*

Приклади творчих робіт надали *Л. Коровіна, Л. Майборода*.
У підручнику також використано ілюстрації відповідно до умов стандартної ліцензії
інтернет-ресурсу *freepik.com* таких авторів: *4045, agnessz_arts, brgfx, catalyststuff, Freepik,*
gstudioimagen, iconicbestiary, macrovector, macrovector_official, nikitabuida, user2104819, wirestock.
Моделі: учасники дитячого продюсерського центру *Babyphotostars*.

Формат 84 × 108 ¹/₁₆.
Ум. друк. арк. 11,76 + 0,42 форзац.
Обл.-вид. арк. 7,23 + 0,71 форзац + 0,19 обл.
Наклад 14 035 пр.

ТОВ “ВИДАВНИЦТВО “СВІТИЧ”

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів
видавничої продукції ДК № 1203 від 21.01.2003 р.
Адреса: вул. В. Винниченка, 7, м. Київ, 04053.

SVITDOVKOLA.ORG

Видруковано у друкарні ТОВ “КОНВІ ПРІНТ”,
03680, м. Київ, вул. Антона Цедіка, 12.
Свідоцтво ДК № 6115 від 29.03.2018 р.

Відмова від відповідальності. Будь-яка інформація про особу чи товар, подана у підручнику, не призначена сформувати або підтримати обізнаність та інтерес користувача підручника до цієї особи чи товару і наведена як ілюстрація з навчальною метою. Усі літературні, образотворчі та фотографічні твори, які частково або повністю подано в підручнику в обсязі, що відповідає визначеній меті, призначені для використання виключно здобувачами освіти та педагогічними працівниками для забезпечення і реалізації освітнього процесу.